Դ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 952 — ՇԱԲԱԹ 7 ՄԱՐՏ 1887 — 19 (Դ. Տ.) ՄԱՐՏ 1887 — 22 ՃԻՄԱԶԻՒԼ ԱԽԻՐ 1304

20 ՓԱՐԱ (ՃՇՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ)

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ

ԿԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ (ՃՇՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ)

ԲԱԺԱՆՈՒՄՆԱԳԻՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան գահեկան արժէք	160
» »	Վեցամսեայ »	80
» »	Եռամսեայ »	40
Դուրսը »	Եւ տեղական	
Թղթատարով	տարեկան »	240
Դուրսը համար	Եւ տեղական	
Թղթատարով	Վեցամսեայ »	120
Օտար երկիրներ,	տարեկան Ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ »	28

Դուրս զրկուած լրագրոց ճանապարհ ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է, խմբագրութեան զրկուած նամակ կամ գրութիւն առ չարուիր.

Les annonces sont reçues à l'Eastern Agency place Karakeuy Deïrmen Han Constantinople.

Կ. ՊՈԼԻՍ, 6 ՄԱՐՏ, 1887

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ԵՒ ՇՈՒԿԱՅ

Պալքանեան վերջին ապստամբական շիտութիւնեանց յաջորդող հանդարտութիւնը լաւ կը պատկերանար Սակարանին (Պոռսա) այս շաբթուան վիճակով։ Դիներն ամուր կը բռնուէին, և բարձրացման հակամէտ էին։ Բնաւոյիտը, զոր մեր վերջին շաբաթական Տեսութեան մէջ թողուցինք ի 14.27, շաբթուս մէջ եկաւ մինչեւ 15.13, և մինչ կը գրէինք այս տողեր (ուրբաթ, կէս օր) 15 ղրուշ 3 փարա էր։—Երկաթուղին ալ, զոր անցեալ շաբթու թողուցինք յ32.75 ֆր., շաբթուս մէջ բարձրացաւ 33 ու կէս ֆրանքի, և 33.25 է այժմ։—Թաւֆէն երմոական վերջին Տեսութենէ» (մարտ 12 թուով) կը տեղեկանանք թէ շաբթուս մէջ գընոց այս ամրութիւն կը սկսէր նախընթաց ուրբաթ օրէն, երբ Լոնտոնի հրապարակին վրայ արժեթուղթը ընդհանրապէս ամուր բռնուած էին այն լոյս պատճառաւ թէ Լոնտոնի սեղանաւորական կարեւորագոյն տուներէն մին մաճառ կառավարութեան հետ կարգադրեր է նոր փոխառութիւն մը ի հրապարակ հանել։ Նոյն Տեսութենէ կը տեղեկանանք նաեւ թէ եգիպտական արժեթուղթք, իբրեւ բացառութիւն, պահ մը անհաստատ վիճակ մ'ունեցած են, Սրբ Հ. Ց. Ուոլֆի պաշտօնին նկատմամբ Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովոյն վերջին վիճաբանութիւնն ոմանց կողմէ անպատասխանուած մնալուն։ Բայց որովհետեւ Պերլինի հրապարակն այսպիսի նուազման վայրկեաններու և կասկածելի պարագաներու մէջ գնող է միշտ, Պերլինէ եգիպտական արժեթղթոց գնման համար ի Լոնտոն տրուած հրամաններուն վրայ, եգիպտականք ևս բարձրանալ սկսած են, և ուրբաթ երեկոյ լաւագոյն գներով փակուած են։ Նոյն տրամադրութիւնք բամնեթղթոց (ՀՈՒՆԴ) վրայ ևս դիտուած են։ «Երբոյ ցամաքէն եկող լուրեր քանի օրէ ի վեր քաղաքական անսպասելի տեղի-կութիւններ չբերելուն շնորհիւ, երկաթուղեաց բաժինք բարձր գներով սկսան ուրբաթ առաւօտ, և Հունգարիոյ Կառավարութեան նոր փոխառութիւն մը կնքել յաջողելուն լուրն ևս ապացոյց մը համարելով թէ անմիջական ապագայի մէջ վտանգ չկայ Եւրոպոյ խաղաղութեան, գները բարձրացան ևս առաւել։» Նոյն օր մէկ միլիոն անգլ. ոսկի մոնետով Անգլիոյ Դրամատունը, սա 100ին 3 կ.ի ի-ջեցուցած է դրամաղեղչի սակն 100 ին 4ի, որ փետր. 3ին որոշուած էր։ Ցայտնի է թէ պատերազմական լուրերն ևս Տէրութեանց զինուորական պատրաստութիւնները, դրամը փնտռել տալով, դրամաղեղչի սակը բարձրացնել կուտան ընդհանրապէս, և բնականօրէն ապահովիչ նշան մ'է երբ այս սակեր կը զեղչուին։

* *

Մանրին յատուկ թղթոց դալով, Ներքին Փոխառութեան արժէթուղթը զոր անցեալ շաբթու թողուցինք 38 ղրշ. 10 փարա, շաբթուս մէջ մինչեւ 39 ղրշ. 10 փարա բարձրանալէ յետոյ, այժմ 38 ղրշ. 30 փարա է։—Թաւֆէն 20.35 էն ինկաւ 20.20, ուր կը մնայ։ Այս թուղթի մանրներուն մեծերէն առաւելութիւնն, որ անցեալ շաբթու 15 փարա էր միայն, շաբթուս մէջ 30 փարայի ելաւ։

Ռուպլիին դիրքը տկար է միշտ։ Փետր. 20ին կը նշանակէինք ռուսական թղթադրամին օսմ. ոսկւոյ հետ բաղդատմամբ 10 կոպէկ (բաբէք) իյնալն, (9 ռուպլի 95 կոպէկի)։ Այնուհետեւ, անկումը շարունակելով, շաբաթ մը առաջ ինկաւ մինչեւ 10 ռուպլի 10 կոպէկ, և թէպէտ յետոյ բարձրացաւ, բայց 9 ռուպլի 97 կոպէկէն աւելի չբարձրացաւ, և հոն կը մնայ հիմակ։

* *

Մեր շաբաթական վերջին Տեսութեան մէջ կը խօսէինք մէճիտիէին ոսկւոյ հետ տարբերութեան վրայ։ Ի շարունակութիւն նոյն դիտողութեանց, այսօր պէտք է քանի մը խօսք ըսենք մէդալիոններուն և մէճիտիէին համեմատութեան վրայ, բաղդատմամբ ոսկւոյ։ Ուշադիրը կը տեսնեն անշուշտ թէ մէդալիոններն (10, 20, 50 և 100փարանոցը և հինգնոց ու վեցնոց) զղալապես անհետանալու վրայ են հրապարակէն։ Ո՞ւր կ'երթան, և մանաւանդ ի՞նչ պատճառաւ կ'անհետանան։

Մէդալիոնին անհետանալն ուղղակի հետեւանք է արծաթեայ մեծաքանակ մանրուքի հրապարակ հանուելուն։ Եթէ միայն 10 և 20 փարանոցներ գտնուին պղինձէ, կամ Ֆէրեզ, 1 և 2 ղրուշնոց արծաթ դրամները մանր պիտոյից գոհացման կը բաւեն։ Բայց որովհետեւ Կայս. Կառավարութիւնն այս մասին տնօրինութիւն մ'ըրած չէ տակաւին, մէդալիոն 10նոց ու 20նոցները տակաւին կ'երեւին հրապարակին վրայ, իսկ միւս մէդալիոնները կը վերնան շնորհիւ թէ կառավարական տնօրինութեան մը և թէ սեղանաւորական շահադիտութեան։

Կառավարական տնօրինութիւնն է թէ որոշուած է շրջաբերութենէ բոլորովին բառնալ պղինձով և արծաթով խառն այս մէդալիոններ։ Եւ իրօք, մէդալիոն դրամներն, իբրեւ եղծոական անձուկ պարագայից մէջ հանուած դրամներ, բնաւ յարմարութիւն չունին տեղ մը դրաւելու դրամական կանոնաւոր շրջաբերութեան մը մէջ։ Իրենց հնօրեայ ձեւով դրամական հնութիւնները կը յիշեցնեն, և առաւելապէս դրամագէտները (ՆՈՒՄԻՍՄԱՏ) քան դործի մարդերը կրնան զբաղեցնել։ Ո՛չ արծաթի դրամի դիրքը կրնան ունենալ, զի պղինձ կը պարունակեն աւելի կամ նուազ համեմատութեամբ, ո՛չ ալ պղինձ կամ այլ պիտակ դրամոց կարգը կրնան դասուիլ, զի իւրաքանչիւր տեսակն որոշ քանակութեամբ մը արծաթ կը պարունակէ, թէպէտ տեսակէ ի տեսակ կը զանազանի արծաթին քանակութիւնն։ Ուստի, կառավարութիւնը, գովելի տնօրինութիւն մ'ընելով, իւր արկղները մտած մէդալիոններն այլ ևս դուրս չի հաներ, այլ կը կորտէ, և պղինձը զատել տալով, արծաթը զուտ արծաթ դրամ կոխել կուտայ։ Սոյն տնօրինութեան ամբողջացման համար բան մը միայն կը պակսի, այն է՝ 10նոց և 20նոց մետաղեայ նոր մանր դրամ մը հանել ի հրապարակ, և կ'ուզուի թէ կառավարութիւնն ալ ճշդիւ այս պէտքին վրայ կը խորհի։

Բայց մէդալիոն դրամներն, եթէ կառավարութեան կողմէ կը վերցուին ի անյարմար են շրջաբերութեան, սեղանաւորաց կողմէ կը մնոռուին, զի արծաթ պարունակող արժէքաւոր մետաղեայ դրամ են, որ օրինական շրջաբերութիւն մ'ունենալէ չէ դադրած բնաւ։ Մէդալիէն, այսպէս երկու կողմէ քաշուած հրապարակէն, բուն արծաթ դրամն աւելի արժէք ստացած է։

Օրինակաւ մը կրնանք ցոյց տալ զայս։ Եթէ Ընդհ. Պարտուց Վարչութեան կամ դրօշմի (ԲՈՒԼ) վաճառողաց արծաթեայ մէկ քանի հատ 1 ղրշնոց տրուին 40 փարայէն, չեն ընդունիր, այլ կը պահանջեն մէդալիէ, մանր կամ խոշորովհետեւ, եթէ ընդունէին, արծաթեայ բառսուն փարանոցներու 19 հատն հաւասար պիտի լինէին մէկ մէճիտիէի, որոյ օրինական արժէքն է 19 ղրուշ։ 19 հատ 40նոց մէկ մէճիտիէ չեն ըներ այսօր, զի յայնժամ 102 ղրշ. 30 փարայի մանր արծաթն հաւասար պիտի լինէր մէկ ոսկւոյ, 107.30 գնով։ Այսօր մէճիտիէ մանրուք աւելի պէտք է տալ ոսկի մը գնելու համար, մինչ 98 ղրշ. 30 փարայի մանր (10 և 20 փարանոց) մէդալիով կարելի է ոսկի մը գնել։ 50 փարանոց մէդալիէն 100 ղրուշի տալով, ոսկի մը կը գնուի։ Այսինքն, 50 փարանոց մէդալիէն 50 փարայի արծաթէն աւելի կ'արժէ։ 100նոց մէդալիով եւ վեցնոցով 102 ղրշ. 30 փարա տալ բաւ է ոսկի մը գնելու համար։ Հետեւապէս, (օրինակի համար,) ֆոնդ գնելու համար, 40 փարայի զուտ արծաթ դրամ տուողը կը մերժուի, մինչ 40 փարայի մէդալիէ տուողը սիրով կ'ընդունուի։

Զայս տեսնելով, ամէն անոնք որ մէդալիէ ունին, խղճի մտօք կը պահեն զայն, սա վստահութեամբ թէ իւր ներքին մտադրեալ արժէքն։ Իսկ (որ վերջին տարիներս անուանական գրոնոյն կիսուն զեղչուեցաւ) այժմ աւելի է քան պակաս իւր ընթացիկ արժէքէն։ Այսպէս, մի կողմէ Կառավարութեան կողմէ ժողվուած, միւս կողմէ ալ սեղանաւորներէն գնահատուած և իրաւեկ հասարակութեան մնտուկներուն մէջ պահուած, մէդալիէն կ'երեւի թէ աւելի ևս պիտի բարձրանայ բաղդատմամբ թէ արծաթի և թէ ոսկւոյ։ Շրջաբերութենէ բոլորովին դադրելէն առաջ, այս մեծ պատիւն ևս վերապահուած թուի լինել 1827—28 տարիներու Կայս. Փողերանոցի Հայազգի մեծանուն Տնօրէնին (Պէզճեան արժանայիշատակ Ամիրային) երմոական ճարտարամտութեան և հայրենասիրական հնարագիտութեան արգասիքն եղող տարօրինակ դրամին, որ ամբողջ կէս դար բոլանդակ Թուրքիոյ մէջ օսմ. թուզրան կրող ամէնէն բանուկ դրամն եղած է, կամ՝ լաւ ևս՝ օսմ. դրամական շրջաբերութեան գլխաւոր տարրն ու դէմքն։

* *

ՀԱՏԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՏԱԳՈՐԾՔ

Հայի գնոյն արդի վիճակն, որ բազմազան երեւոյթներ ունի, օրական կարեւորութիւն կուտայ հետեւեալ ծանօթութեանց և դիտողութեանց։

Մայրաքաղաքիս հացագործութիւնը մինչեւ 1853—54 Հայոց ձեռքն էր մեծաւ մասամբ։ Կային սակաւաթիւ Առնաուտ հացագործք, և «ֆէնէրները թուրք էին։ Հռչակաւոր Հիւսէյն Պէյ Քաղաքապետ էր նոյն միջոցին, և զանցառու հացագործներն Աբքունի Նաւարանը կը ղրկէր աշխատելու։ Փուռերուն ամէնքն ալ կ'ոգէէլ էին, և անոնցմէ դուրս հաց չէր շինուեր։

Խրիմեա պատերազմը ծագելու միջոցին, Հիւսէյն Պէյ հացագործները կանչելով, կը պահանջէ որ պայմանագրեն հաց տալ Կ. Պոլսոյ ժողովրդեան, ինչ գնով ալ տուան արմոիքն։ Էոնէքը կը պատասխանէ թէ, եթէ արմոիք չգտնեն, բնական է որ դժուարանան կատարելու իրենց յանձառումն։ Այսօր վրայ, Քաղաքապետը, խորհելով թէ հացագործաց մենաճառը կրնար աղետաբեր լինել Կ. Պոլսոյ ժողովրդեան ա՛յնպիսի պատերազմի մը պահուն երբ Սեւ Ծովու բոլոր ռուսական և Դանուբեան նաւահանգիստք պիտի պաշարուէին, կայսերական հրամանաւ ինչպէս կուտայ հէֆէյէ փուռերուն մենաշնորհն, և կը յայտարարէ թէ ամէն ոք ազատ է հաց շինելու և վաճառելու։ Միմիայն այն օրէն կը սկսին հաց ևս շինել։

Հայ հացագործք իրենց այս աւուրք անկման սկզբնապատճառ կը նկատեն Խրիմեա պատերազմին ատեն տեղի ունեցած սոյն տնօրինութիւնը։ Բայց ուրիշ պատճառներ ալ եկած միացած են անոր հետ։ Ապարեզը բաց գտնելով, Եանեարի նահանգէն ի Կ. Պոլիս պանդխտող ձեռներէց Յոյներ և քրիստոնեայ Թօսբալը Առնաուտներ եռանդեամբ կը նետուին հոն, և տակաւ կը դերազանցեն Հայերն։ Հացագործութիւնը բոլորովին չէ ելած Հայոց ձեռքէն։ բայց իրենց յոյն եւ ալպանիացի մրցակիցք հղօրագոյն են այսօր։ Հայք զիրար կործանել կը ջանային, մինչ Առնաուտք եւ Յոյնք միութիւն հաստատած են իրենց ազգակից արհեստակցաց մէջ։ Բաց ասսի, յոյն հացագործք կանխիկ վաճառելու դրութիւնն ընդունած և անխախտ պահած են, մինչ հայ հացագործք առաւելապէս ապառիկ կուտային, և այժմ ևս այնպէս է։ Նաեւ, Հայք Բաղչէ-էէրին, այսինքն տունէ ի տուն վաճառողին հաց դլուխ 5 փարա կուտան միշտ։ Յոյնք, իրենց մ'ունենալու ֆրանսական կառավարութեան կողմէ, կրնար սակայն Պէզմարք Իշխանին հետ կարծեաց փոխանակութիւն մ'ընել եգիպտական խնդրոյն վրայ։ Կարեւորն այն է սակայն թէ Պ. Տը Լէսէպս, իբրեւ ներկայացուցիչ ֆրանսական պաշտօնական եւ ընկերական ամէնէն յարգելի կարծեաց, պահանջեր է նախորդ Խրիվ Իսմայիլ փաշայի վերահաստատումն եգիպտոսի գահուն վրայ։ Քանի որ Իսմայիլ փաշա այսչափ մեծ, այսչափ յարգի փաստաբան մը կրցած է գտնել, իւր դատ բոլորովին կորած չի կրնար համարուիլ։ Անգլիա, սակայն, նախամեծար կը համարի պահել Թէվֆիք փաշան, որ անգլիական խորհրդոց հակառակ չընթանար բնաւ։

ՌՈՒՍԻԱՑԻՆ ծանր լուրեր կուգան։ Բարեբախտաբար, այս լուրեր Արեւելքի խաղաղութեան սպառնացող բնութիւն մը չունին այժմ։ Դոլգոյ Կոսկին ներքին գործոց նախարարութենէն հրաժարման վրայ կը խօսուի վերստին։ Այս անգամ սուրդ լինել կը թուի, զի անհաճոյ դէպքեր իրարու կը յաջորդեն Բեռերսպուրգի մէջ։ Լ. Հերալդ իւր երեկի թուով կը գրէր այս մասին. «Երկու ամիս առաջ խորհրդաւոր գործ մը պատահեցաւ, որ գեռատի օրիորդաց և կանանց ոմանց (բժշկական ուսանողուհեաց) ձերբակալման պատճառ եղաւ։ ապա ինքնասպան եղաւ երիտասարդ Իշխան մը, և նորէն շատ մը զինուորական և նաւային ուսանողք և սպայք ձերբակալեցան։ Ի վերջոյ տեղի ունեցաւ շաբաթ օրն հետադրուած ծանր դէպքն, որ պատմական կարեւորութիւն ունի, և կրնայ դէպքերուն վրայ ազդել, նման 1879 դեկտ. 1ին Մոսքուայի երկաթուղւոյն վրայ տեղի ունեցած դէպքին, նաև նման 12 օր յետոյ Զմեռնային Պատանի մէջ պատահած դէպքին, որ կրկնուեցաւ 1880 փետր. 17ին, (Ալէքսանդր Բ.ի դէմ)։ Այս դէպքերը ընդհանուր երկիւղ պատճառեցին ի Բեռերսպուրգ, և Կոմս Լոռիս Մելիքով Գործադիր բարձրագոյն Ցանձնախմբի մը Նախագահ անուանեցաւ Դիկտատորի իշխանութեամբ։ Կը հեռադրուի թէ Դոլգոյ Կոմսին պիտի յաջորդէ Կոմս Իկնադիէվ։ Դոլգոյ արդէն 1882 յունիս 12ին յաջորդած էր՝ իբրեւ Ներքին գործոց Նախարար՝ Իկնադիէվ զօրավարին, որոյ յիշխանութիւն վերադարձն ի վաղուց կը դուշակուի։ Լոռիս Մելիքով անչափ ազատական միտումներ ունի, որ արդի Զարը չի վստահիր նմա։ բայց Լոռիս Մելիքով Իկնադիէվէ աւելի հաստատուն ձեռք մ'ունենալը ցուցուց փարձով։ Բուն իսկ պաշտօնին մարդն էր Մելիքով այն երկիւղալի ժամանակներու մէջ, և արդի ժամանակներն ալ նոյն երկիւղալի հանդամանքը կը ներկայացնեն ճշդիւ։»

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ նաւատորմէն 38 մարտանաւեր, յորս 9 զրահաւորք, մեծ նաւամարտութիւն մը սկսան, յորում նաւամարտ մը պիտի ձեւացնեն՝

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ վերստին օրական կարեւորութիւն մը կը ստանայ, ո՛չ միայն զի Պալքանեան թերակղզին անմիջական վտանգ սպառնացող վիճակ մը չի ներկայացներ, այլ նաեւ զի մէկ կողմէ անգլօ-թուրք բանակցութիւնք և միւս կողմէ Ֆրանսայի ձեռնարկութիւնք օրուան խնդիր կ'ընեն զայն։ Կ'երեւի թէ Պ. տը Լէսէբս Պերլինի մէջ եգիպտական խնդրով զբաղեր է, հակառակ իւր կրկնակի յայտարարութեանց թէ քաղաքական պաշտօն չունի։ Պ. տը Լէսէբս կրնայ առարկել իրաւամբ թէ, առանց յատուկ պաշտօն «Ուշադրութիւն», ըսաւ տաքթորը Բէնէնէտիի։

—Պատրաստ եմ։

—Ժոյէ, գլուխ կեցիր . . . գոչեց տաքթորը վար նետելով սանդուղը, որուն առաջին աստիճանները գետնին փտչին վերցուցին։

Ժոյէ, տաքթորին ձայնը լսելով, ետին դարձեր էր՝ առանց ձին կեցնելու։ Երբոր սանդուղին ծայրն իւր մօտ հասաւ, իսկոյն կառչեցաւ անոր։

«Նեռե՛ պարկերը» գոչեց նոյն միջոցին տաքթորն ալ։

—Նետեցի։»

Եւ Վէրոչիո, Ժոյէի ծանրութենէն աւելի թեթեւնալով, իսկոյն հարիւր յիսուն տաք համարձակ օդին մէջ։

Ժոյէ սանդուղին կառչած էր ամենայն զօրութեամբ, երբոր նա ուժգնապէս ճօճեցաւ վերելման միջոցին։ յետոյ աննկարագրելի շարժմամբ մը ծաղրելով զԱրաբներն, եւ լարախաղացի ճարպկութեամբ սանդուղն ի վեր շուրջուելով հասաւ իւր ընկերաց քով, որք գրկաց ընդունեցին զայն։ Արաբները զարմանաց եւ կատաղութեան աղաղակ մ'արձակեցին։ Փախստեայ թռչունի մը նման յափշտակուեր էր իրենց ձեռքէն, եւ Վէրոչիո կը հեռանար արագապէս։

«Տէ՛ր իմ, պարո՛ն Տիք, գոչեց Ժոյէ։

Եւ յայտնուելով պատուհանէն ու յոգնութենէն, մարեցաւ ընկաւ, մինչ Բէնէնէտի, ուրախութենէն խելայեղեալ, կը գոչէր.

«Ազատեցա՛ւ, ազատեցա՛ւ։

—Անշո՛ւշտ» ըսաւ տաքթորը վերատանելով զիւր անզգած հանդարտութիւն։

Ժոյէ գրեթէ մերկ էր։ Թեւերն արիւնաթաթաւ, մարմինը վէրքերով ծածկեալ, այս ամենայն կը պատուէր խեղճ տղուն կրած տառապանքը։ Տաքթորը պատեց նորա վէրքերն եւ պատկերցուց վրանին տակ։

Ժոյէ՝ չատ չանցած՝ ուշաթափեցաւ եւ գաւաթ մ'օղի խմեցուց, զոր տաքթորն անոր միջապէս տուաւ։ Ժոյէ, զայն ըմպելէ յետոյ՝ իւր երկու ընկերաց ձեռները սեղմեց, եւ իւր գլխուն եկածները պատմելու պատրաստ լինին յայտնեց։

Բայց տաքթորը չմոռցաւ նմա խօսիլ, և քանի տալն խոր քունի մէջ ընկաւ, որում մեծ պէտք ունեցած կը թուէր։

Վէրոչիո յայնժամ շեղ գլիսի մը բռնեց դէպ յարեւմուտք։ Բուռն հովի մը ճգանդակ վերտին տեսաւ փոքր անապատին եզրը, փոթորկէն կքած կամ արմատախիլ եղած արմաւենիներուն վրայէն, եւ Ժոյէի պատուէրն ի վեր երկու հարիւր մղոնի չափ տեղ արշաւելէ յետոյ, երկայնութեան տասներորդ աստիճանն անցաւ իրիկուան մօտ։

(Շարունակելի)

—)(60)(—

ԹԷՐԹՕՆԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՎԷՐՆ

ՀԻՆԳ ՇԱԲԱԹ ՕԴԱՊԱՐԻԿՈՎ

ԵՐԿԱԹՈՂԱԿԱՆ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՐԵՔ ԱՆԳԼԻԱՅԻՈՅ ՅԱՓԻՐԿԷ

ՊՍԱԿԵԱԼ Ի ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆԷՆ

ԳԼՈՒԽ Ա.Զ.

—Աներկբա՛յ ես, Տի՛ք։

—Ցայտնի կը տեսնուի. սխալ չեմ։ Որսորդութիւն մ'է, բայց մարդու։ Առջեւէն արշաւողը պէտ մը չէ, այլ փախստեայ մը։

—Փախստեա՛յ, ըսաւ Սամուէլ յանկարծ։

—Այո՛։

—Զվրիպեցնենք մեր տեսութենէն եւ ապասենք։»

Վէրոչիո քիչ ժամանակի մէջ երեք չորս մղոն շահեցաւ հեծելամբին վրայ, որ տարբրէն արագութեամբ կը սրանար։

«Սամուէ՛լ, Սամուէ՛լ, գոչեց Բէնէնէտի դողդոջուն ձայնիւ։

—Ի՞նչ կայ, Տի՛ք։

—Աչքի՞ս կ'երեւի արդեօք, անո՞ւրջ է։

—Ի՞նչ ըսել կ'ուզես։

—Սպասէ քիչ մը։»

Եւ իսկոյն դիտակին ապակիները սրբեց որսորդն եւ նորէն դիտեց։

«Ո՛չ, ինչ կայ, ըսէ նայիմ, հարցուց տաքթորն անհամբեր։

—Ա՛ն է, Սամուէ՛լ։

—Ա՛ն» գոչեց տաքթորն ալ։

«Ա՛ն» բառն ամէն բան կ'ըսէր. պէտք չկար անունը տալու։

«Ա՛ն է ճիշ, հազիւ հարիւր քայլ հեռի իւր թշնամիներէն։ Կը փախչի։

—Այո՛, նոյն ինքն է, ըսաւ տաքթորն երեսին գոյնը նետելով։

—Բայց չիրնար զմեզ տեսնել այսպէս փախած միջոցին։

—Պիտի տեսնէ, պատասխանեց Ֆէրկիւսոն մեռմնցնելով իւր փողային բոցն։

—Ի՞նչպէս պիտի տեսնէ։

—Հինգ վայրկեան չանցած դեռնէն հազիւ յիսուն տաք բարձր պիտի դտնուինք։ Իսկ տասն-հինգ վայրկեան յետոյ նոր վրայ պիտի հասնինք։

—Ուրեմն պարտինք հրացանի հարուածով մ'իմացնել իրեն։

—Ո՛չ, չկրնար ետ դառնալ։ Ձանքան կտրուած է։

—Ի՞նչ պիտի ընենք ուրեմն։

—Պիտի սպասենք։

—Սպասենք։ Եւ այդ արաբնե՞րը։

—Պիտի հասնինք դոցա ետեւէն, և պիտի անցնինք։ Հազիւ երկու մղոն հեռաւորութիւն ունինք, բաւական է որ Ժոյէի ձին քիչ մ'ալ դիմանայ։

—Ամուսէ՛լ մ'Ծ, գոչեց Բէնէնէտի։

—Ի՞նչ կայ, Տի՛ք։»

Բէնէնէտի տեսեր էր որ Ժոյէ վար ընկեր էր ձիէն։ Տարակոյս չկար որ ձին, ուժասպառ, ի դեռին տապալեր էր։

«Տեսաւ զմեզ, գոչեց տաքթորն. տոքի վրայ եկած ժամանակ՝ նշան ըրաւ մեզ։

—Բայց Արաբները պիտի հասնին բռնեն զայն, ինչո՞ւ ի՛սպասէ։ Ո՛հ, քաջամ՛բտ տղայ, հուրրա՛» գոչեց որսորդն ոչ ևս կրնալով ինքզինք բռնել։

Ժոյէ, ձիէն ընկնելէն անմիջապէս յետոյ, ցատկեր տոքի վրայ եկեր էր։ եւ երբոր հետամնդող հեծեալներէն մին իւր վրայ կը յարձակէր, Ժոյէ, յոգնի հնան մէկ կողմ ցատկելով՝ ձիուն գլուխին վրայ նետուեցաւ, Արաբին վրէն յարձակեց, իւր ջղապինդ ձեռքովը ու երկաթէ մատներով խեղդեց ու աւազին վրայ տապալեց զայն, եւ ինքն սկսաւ շարունակել զիւր ահռելի դէպքերուն։

Արաբները միահաղոյն գոչեցին. բայց՝ բռնող ակապէս իրենց հետամնդման զբաղած լինելով, չէին կրցած տեսնել զՎէրոչիո, որ հինգ հարիւր քայլ միայն հեռի էր իրենց ետեւէն, եւ հազիւ երասն տաք դետնէն բարձր։ Իրենք ալ հազիւ քսան ձիու երկայնութիւն հեռի էին փախստէէն։

Մին զդալի կերպիւ մօտ հասաւ Ժոյէի, եւ կը պատատուէր շտիրել զայն իւր դեղարդով՝ բայց Բէնէնէտի, որ անթարթ աչքով կը հսկէր, արդիւնք զայն հրացանի գնտակով մ'եւ յերկիր տապալեց։ Ժոյէ ետեւն իսկ չնայեցաւ հրացանին բոմբիւնը լսելով։ Հեծելոց մէկ մասը, տեսնելով զՎէրոչիո, իսկոյն դադրեցուց իւր արշաւն եւ երեսի վրայ դետինն ընկաւ։ իսկ մնացեալք շարունակեցին հալածումը։

«Բայց ինչո՞ւ համար կանգ չառնուր Ժոյէ, գոչեց Բէնէնէտի։

—Լաւ կ'ընէ, Տի՛ք, եւ հասկցայ նորա միտքը։ օգ ազատիրին ուղղութիւնը բռնած է վտանգելով մեր ուշադրութեան։ Ա՛հ, քաջ տղայ։ Պիտի յաջողակներ զայն՝ Արաբաց մօրուքին խնդալով։ Երկու հարիւր քայլ մնայն հեռի ենք։

—Ինչպէս պիտի ընենք, հարցուց Բէնէնէտի։

—Մէկ կողմ դիր հրացանդ։

—Աւսալի, ըսաւ որսորդն հեռանալով։

—Կրնա՞ս հարիւր յիսուն լիպրա նաւախիճ բռնել թեւերուդ մէջ։

—Աւելին իսկ։

—Ո՛չ, հարիւր յիսունը կը բաւէ։»

Եւ աւազով լի պարկեր դրաւ տաքթորը Բէնէնէտիի բազկաց մէջ։

«Նաւակին յետակողմը կեցիր, այդ պարկերն ամենը մէկէն վար նետելու պատրաստ, բայց, արեւուդ սիրոյն, մի՛ նետեր առանց իմ հրամանիս։

—Անհոգ եղիր։

—Ապա թէ ոչ՝ չենք կրնար ազատել զԺոյէ։

—Վստահ եղիր իմ վրայ։»

Վէրոչիո գրեթէ հեծեալներուն վրայ հասած էր՝ մինչ նոքա արձակերատան կը վազէին Ժոյէի ետեւէն։ Տաքթորը, նաւակին յաւաջակողմը կանգնած՝ ձեռքը բռներ էր սանդուղը, պատրաստ ի նետել պատահի վարկեանին։ Ժոյէ յիսուն ոտնաչափ հեռաւորութիւն ունէր զինքն հալածողներէն։ Վէրոչիո անցաւ զանոնք։

«Ուշադրութիւն, ըսաւ տաքթորը Բէնէնէտիի։

—Պատրաստ եմ։

—Ժոյէ, գլուխ կեցիր . . . գոչեց տաքթորը վար նետելով սանդուղը, որուն առաջին աստիճանները գետնին փտչին վերցուցին։

Ժոյէ, տաքթորին ձայնը լսելով, ետին դարձեր էր՝ առանց ձին կեցնելու։ Երբոր սանդուղին ծայրն իւր մօտ հասաւ, իսկոյն կառչեցաւ անոր։

«Նետէ՛ պարկերը» գոչեց նոյն միջոցին տաքթորն ալ։

—Նետեցի։»

Եւ Վէրոչիո, Ժոյէի ծանրութենէն աւելի թեթեւնալով, իսկոյն հարիւր յիսուն տաք համարձակ օդին մէջ։

Ժոյէ սանդուղին կառչած էր ամենայն զօրութեամբ, երբոր նա ուժգնապէս ճօճեցաւ վերելման միջոցին։ յետոյ աննկարագրելի շարժմամբ մը ծաղրելով զԱրաբներն, եւ լարախաղացի ճարպկութեամբ սանդուղն ի վեր շուրջուելով՝ հասաւ իւր ընկերաց քով, որք գրկաց ընդունեցին զայն։ Արաբները զարմանաց եւ կատաղութեան աղաղակ մ'արձակեցին։ Փախստեայ թռչունի մը նման յափշտակուեր էր իրենց ձեռքէն, եւ Վէրոչիո կը հեռանար արագապէս։

«Տէ՛ր իմ, պարո՛ն Տիք, գոչեց Ժոյէ։

Եւ յայտնուելով պատուհանէն ու յոգնութենէն, մարեցաւ ընկաւ, մինչ Բէնէնէտի, ուրախութենէն խելայեղեալ, կը գոչէր.

«Ազատեցա՛ւ, ազատեցա՛ւ։

ովառմբակիրներով պաշտպանեալ նեղուցէ մը ներս թափանցելու փորձն ընելու համար։

—Ի ԹԵՍԱԼԻԱ, Վոլոյի նախապատմական դամբանները բացուելով, շատ մը ոսկեղէն և յախճապակեայ արուեստական նիւթեր գտնուեցան որը եգիպտական ծագում ունենալ կը կարծուին։

—Ի ՍՈՒԱՔԻՆ մարտ 11 ին հռոմէական առաքելութեան մասին մէջ հոգեհանգստեան պաշտօն կատարեցաւ, Մասուալի մօտ ճակատամարտին մէջ ինկող իտալացի սպայից և զինուորաց համար։ Ներկայ գտնուեցան Սուաքինի կուսակալն, և պաշտօնեայք, անդէ և եգիպտացի սպայք, հիւպատոսք, ևն։ — Սուաքինի կողմէ երկիրն հանդարտ է այժմ, և տակաւ վաճառականութիւն կը բացուի երկրին ներսերուն (Սուանի) հետ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԷՅՐԷԹԱՑԻ ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՏՈՒՆՆ

ԲԱՆԱՁԵՒ ՔԱՂ. ԺՈՂՈՎՈՑ

Խոստացեր էինք հետզհետէ հրատարակել Պէյրէթացի գերեզմանատան խնդրոյն վերաբերեալ պաշտօնագրերն։ Ստորեւ կը հրատարակենք Բաղ։ Ժողովոյ ի Բեռա գումարեալ փետր. 22 ի նստին մէջ Աստենապետ Վսեմ. Նուրեան էֆէնտիի խմբագրած բանաձեւին պատճէնն իրրեւ պատմական գրութիւն մը։

Ըստ տեսութեանց Բաղաքական ժողովոյ՝ Ազգային ժողովոյ Բանաձեւին նպատակն է Ազգը սոյն խնդրոյն մէջէն դուրս հանել, առանց վշտացնելու Վեհ. Սուլթանն և փոանգելու Ազգին կենսական շահերը։ Թէպէտ և խառն ժողովոյ կողմէ մատուցեալ տեղեկագրէն կը տեսնուէր արդէն որ ամեն հնարաւոր միջոցներ փորձուած եւ ի դերեւելած էին, սակայն Ազգային ժողովն Երեսփոխանաց ոմանց յայտարարութեանց վրայ հարկ դատած և Ազգային Վարչութեան յանձնած էր Վեհ. Կայսեր վերջնական կամքն հասկնալու, եւ առանց ոսկերոտեաց փոխադրութեան՝ խնդիրը կարգադրելու համար նոր դիմում մ'եւս ընել։

Բաղաքական ժողովն ի նկատի առնելով բոլոր այն ուղղակի դիմումներն որ նոյն օրէն ի վեր տեղի ունեցած էին Վեհ. Կայսեր տրամադրութիւնն հասկընալու, և բոլոր այն ուղղակի և անուղղակի ղեկուցումներն որ Պորտն. հասած էին սոյնխնդրոյն նկատմամբ, տեսաւ որ այսօր այլ ևս տեղի չկայ սոյն խնդրոյն մէջ երկբայելու Վեհ. Կայսեր անձնական դիտաւորութեան բացորոշ հանդամանաց վրայ, այլ սակայն Բաղաքական ժողովն ուզելով հաւատարիմ մնալ Ազգային ժողովոյ որոշմանագրին նոյն իսկ տառական տրամադրութեան, համամիտ գտնուեցաւ Կրօնական ժողովոյ որ պարտուպատշաճ եղանակաւ վերջին դիմում մ'ըլլայ Կայսերական Պալատն, և այնտեղ վերջնական փորձ մ'ըլլուի առանց ոսկերոտեաց փոխադրութեան Վեհ. Կայսեր հրամանը գործադրելու, պարմանաւ սակայն որ երբ այս առիթաւ հաստատուի որ Կայսեր տրամադրութիւնը նոյնն է, ըստ պահանջման իրաց և ըստ որոշման Ազգային ժողովոյ, դոհացում տրուի Վեհ. Սուլթանին կամաց, ներկայելով առ. Ժամայն Ազգին հաւանութեան պատասխանագիրն Օսման փաշայի վերջին գրութեան, որ պէտք է պատրաստ գտնուի ի ձեռին, վասն զի Բաղաքական ժողովը քաջ համոզուած է որ եթէ կարելի իսկ լինի յետաձգել խնդիրը, սոյն յետաձգումն պիտի հակառակի Ազգային ժողովոյ որոշման, և ընդհանուր Ազգին զգացմանց և իրական շահուց։

Աւելորդ է ըսել թէ Բաղաքական ժողովն հետամուտ պիտի լինի գործադրութեանն բոլոր այն պայմանաց, որ նշանակուած են Ազգային ժողովոյ որոշմագրոյն մէջ։

ԱՁՑԵԼՈՒԹԻՒՆ Ի ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆ

Վանայ նորընտիր կուսակալ Խալիլ փաշա երէկ Երուսաղէմատուն գալով կէս ժամու չափ տեսակցեցաւ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր հետ։

Խալիլ փաշա այսօր իւր պաշտօնատեղին կ'ուղեւորի։

Ուսումնական Խորհրդոյ ատենապետ ընտրուած է Թոդաթէլեան Դասպար էֆէնտին։

Ուսումնական Խորհուրդն իւր երեկի նստին մէջ կրթական պաշտօնէից դանազան ատիճանի վկայագրեր տրուած է որոց ցուցակը պիտի հրատարակենք յաջորդ թուով։

Ասիական Ընկերութեան ընդհանուր ժողովը նիստ ունի վաղը, կիւրակէ, ի ժամ 6, ընկերութեան դասասենեկին մէջ։ Օրակարգի խնդիրներն են ընտրութիւն Դորձ. ժողովոյ պակասեալ անդամոց և տեղեկագիրը Քէնիչ և Լիաղոր յանձնախմբոց։

ՀԱՄԱՌՕՏ ԾՐՈԱԳԻՐ

Առաջիկայ կիւրակէի (8 մարտ, ժամ 7—10) մանկավարժական հրապարակախօսութեանց

Ա. ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ. Հրէական։ Նորածին մանուկ։ Զգացումն (համայն զգացումն)։ Խնայումն (բնազդումն)։ Զգայարանք։ չօշափելիք, ճաշակելիք, հոտոտելիք, լսելիք և տեսանելիք։

Բ. ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ. Բարոյական վարդապետութիւն (բարոյականութեան ատիճանաբար զարգացումը մարդուս մէջ)։ Տղան 7—8 էն մինչեւ 14—15 տարեկան հասակը։ Կիսակիրթ ազգեր։ Հոգեկան եւ գոհացումն, գեղարուեստ, պատիւ և փառք։ Դրաւոր լեզու, գրաւոր օրէնք, թագաւոր։ Խորագիտութիւն, արդարութիւն և անարդարութիւն (բարի և չար), երկրաւոր պատիժ կամ վարձատրութիւն։ Դերմարդկային հեղինակութիւն, անդր գերեզմանական կեանք։ Բազդի չարաբաստիկ հարուածներ, ցաւակցութիւն։ Տղայի այս չրջանի մէջ բարոյապէս զարգանալը։ Մանկավարժական հետեւութիւնք։

Գ. ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ. Մանկաբժշկութիւն. Մանկական պարտեզ։ Տ. Բ.

ՄԱՍԻՍ

ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻ ՁԵՌԲԻ ՀԱՄԱՐ

40 — Փարա — 40

ՄԱՍԻՍԻ այս աւուր թիւը կը պարունակէ։

Ա. Ա.	Ազգային (Վերջին դեպքերը)
Ա. ՍՐԲԻԱՐԵԱՆ	Սրուելին պէկ
Վ. ՀԻԱԿՕ (Ա. Դ. Փ.)	Ան. Ձեւաքն. — Հին երգ
ՄԵԼԱՆԻԱ	Աղջկան մը օրագիրն
ԴՈՂԹՆԵՑԻ	Մանկավարժական
ՏՐ. ՌՕՊԿՆԵՐՆ	Առողջաբանական
Պ. Տ.	Ազգային քարոյական
ԺԻՒԼ ՍԻՄՕՆ	Պատերազմ եւ խաղաղութիւն

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐԼԿԻ ՍԷԼԱՄԼԸԴԸ

Սէլամլըքի հանդէսը սովորական չքով կատարուեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը նշմարելով անգլիական ու իտալական դեսպանու հիներն և ֆրանսական դեսպանատան զինուորական կցորդ Դաֆարել գնդապետն, անմիջապէս սենեկապետ Բաղեպ պէյը զրկեց որ յանուն Ն. Վեհափառութեան մեծարանց գնոյա։

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՇՆՈՐՀ

Սարբիէօղի Ժողովուրդն իւր մէջ հանգանակութիւն մ'ընելով տեղւոյն մզկիթին նորոգութեան ձեռնարկած էր, սակայն տեսնելով որ դեռ հարիւր ոսկւոյ չափ գումար մ'անհրաժեշտ է նորոգութիւնն ի գլուխ հանելու համար, ապրօսագիր մը պատրաստած էր որ երեկ Սէլամլըքէն յետոյ Վեհ. Սուլթանին մատուցուեցաւ։ Վեհ. Սուլթանն հրամայեց որ այդ հարիւր ոսկւոյ գումարն իւր անձնական Դանձէն վճարուի։

Ժողովուրդն անմիջապէս շնորհակալեաց գիր մը պատրաստելով Ն. Վեհափառութեան մատոյց։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒՈՒՆՆԵՐՆԵՐ

Ս. Պապն իւր պատուակալ սենեկապետի տիտղոսն և Ս. Սիրվեղոր պատուանշանը նուիրեր է Հայ Հռոմէականաց Պատրիարք Դեր. Ազարեան Սրբազանի ընկերացող երկու երեկեղեցականաց։

—Աւստրիական կառավարութիւնն երկաթէ թագի պատուանշանին երրորդ ատիճանը նուիրեց Ա. յարնի նահանգին արտաքին յարաբերութեանց տնօրէն Արմենակ էֆէնտիի։

ԾԽԱԽՈՏԻ ՐԷԺԻՆ

Բէժիի գործարանի ծխախոտի պատրաստութեան և արտաքին վաճառման տնօրէն Պ. Պօվէ արձակուեր է իւր պաշտօնէն. 25,000 ֆր. տուգանաց հատուցում մ'ստանալով։

—Բէժիի ընդհ. տնօրէն Պ. Օպուանսօ այսօր Սամսուն կ'ուղեւորի, անձամբ քննելու համար տեղւոյն ծխախոտի մշակողաց և Բէժիի միջև տեղի ունեցած դէպքերուն շարժառիթը։ Պ. Օպուանսօ շատ քիչ պիտի մնայ անդ։

Բիղէի հրամանատար Էմհէմ պէյ Սեբաստիոյ զօրագնդին տեղակալ գընդապետ անուանեցաւ։

—Լիվադիի նախարարութեան թղթակցութեանց դիւանի նախորդ քարտուղար Ահմէտ պէյ Եանեարի Լիվադիի հաշուակալ անուանեցաւ։

—Հրէական կ'իմանայ թէ կայս. կառավարութիւնը 250,000 ոսկւոյ փոխառութիւն մը պիտի ընէ Դալաթիոյ դրամատէրներէն։

—Կայս. հրամանաւ հաստատեալ վաճառական նաւատեսաց վարժարանի բացումը վաղը տեղի պիտի ունենայ։

—Պերլինի օսմ. դեսպանատան մասնաւոր քարտուղար անուանեցաւ Խալիլ էֆէնտի թարգմանութեան սենեկի բարտաղարներէն Հիւսէին Նազմի պէյ։

—Նախարարաց Խորհուրդն իւր չորեքշաբթի աւուր նստին մէջ զատեցաւ Պէրուդի առիւծ նաւահանգստի մը կառուցման ծրագրովը զոր ներկայած էր Պ. Ժոզէֆ Մուղրան։ Կը կարծուի թէ միւսալ ծրագիրն ընդունուելով, հինգշաբթի օրն յատուկ տեղեկագրով մը կայս. պալատ զրկուեր է Վեհ. Սուլթանի մատուցուելու համար։

—Մասրիտի իտալական նախարդեսպան Պառոն Պլան՝ որ մայրաքաղաքիս դեսպան անուանուած է՝ անցեալ հինգշաբթի օր իւր հրաժեշտի գրերը մատուցեր է Սպանիոյ խնամակալ թագուհւոյն։

—Վերջին օրերս թղթակցութեանց փոխանակութիւնը տեղի ունեցած են Բ. Դրան և պարսկական դեսպանատան միջեւ։ Օսմանեան հպատակ Հաճի Հիւսէին Պէն Ալի անուն անձ մը օսմ. իշխանութեանց դիմած էր ժառանգական խնդրոյ մը կարգադրման համար։ Պարսկական հիւպատոսարանը պնդելով թէ Հաճի Հիւսէին պարսիկ հպատակ է՝ յարտաբերեց թէ իբր չեղեալ պիտի նկատէ օսմանեան դատարանաց մօտ անոր վարած դատն և որովհետև այս վերջինը կը շարունակէր օսմ. իշխանութեանց աջակցութիւնն հայցել, հիւպատոսարանը ձերբակալել և բանտարկել տուաւ ամբողջ երեք օր, որոյ մէջոցին Արտաքին գործոց նախարարութիւնը պաշտօնապէս տեղեկութիւնն չունէր գործէն։ Սակայն, ի վերջոյ իմանալով խիստ դիտողագիր մ'ուղղեց Պարսից դեսպանատան պահանջելով որ Հաճի Հիւսէին անմիջապէս արձակուելով օսմ. իշխանութեանց յանձնուի։ Այս ազդարարութիւն ապարդիւն մնացած լինելով, Արտաքին գործոց նախարարութիւնը կրկին անգամ և աւելի խիստ լեզուաւ մը պահանջեց իւր հպատակի արձակումն։ Ասոր վրայ Հաճի Հիւսէին օսմ. իշխանութեանց յանձնուեցաւ, սակայն տեսնուեցաւ որ բանտին մէջ չարչարեր էին զայն։

—Վեհ. Սուլթանն հարիւրապետի ատիճան շնորհեց Մանասիրի կուսակալ Ալի Բէյմի փաշայի որդի և արքունի թնդանօթարանի վերատեսչութեան թիկնապահ Սիւլէյման պէյի։

—Աւստրիկ մարտ 3 ին Ռուսճուքի մէջ սպանեալ եւ վիրաւորեալ անձանց թիւն։ Զատամարաց կողմէ 10 հոգի սպանուած և 14 հոգի վիրաւորուած են. իսկ քաղաքին բնակիչներէն 4 սպանեալ եւ 15 թեթեւապէս վիրաւորեալ եւ 23 ծանրապէս վիրաւորեալք կան։ Այս վերջնոց երեք չորրորդը մեռած են ցարդ։ Մարտ 3 ի օրը 50,000 փամփուշտը պարպուած էին, որոց բաղադատմամբ սպանելոց եւ վիրաւորելոց թիւը քիչ է. ասոր պատճառն այն է որ երկու կողմէ ալ ապատարաններու եռեւ ինքած գրէնները կը պարպէին, առանց սպաններու նպատակի։ Ռուսվերայք կը յուսային համոզել հեռուակայօրքն անձնատուր լինելու, մինչդեռ քաղաքացոց նպատակն էր ժամանակ վատնիլ եւ ոյժեր ժողվել վճռական յարձակման մը համար։ Այս բան միջօրէին յաջողեցաւ և յանձամ ամբողջ դաւադրութիւնը ջուրն ինկաւ։ (Լ. Հէրալդ)

—Կայս. Պալատան պարտէզներու դեր-սնօրէն և ներքինապետ Բարձր. Հաքիզ Պէհչատ աղայի մատակարար Հաճի Ահմէտ էֆէնտի, որ ժամանակէ մ'ի վեր անկողնոյ կը ծառայեր, մեռաւ։

—Կը յիշուի թէ Մախմուտէի Մէշուէլէ շրջանաւն անցեալները Սելանիկի առջեւ խրելով ընկղմած էր։ Ծովային նախարարութեան պաշտօնատան մէջ կազմեալ յատուկ մասնաժողով մը նախնական քննութիւն մը կատարելով մեղապարտ ճանչած է ընկղմեալ շրջանաւն։ Ցայսմաւուր երեք բանակներ առաջնորդութեամբ Յուլիանոս թագաւորին, դահաժառանգ իշխանին և Բաս Ազուլայի պետի համախմբումն Սաատիի մօտ, Մասովայի վրայ քալելու համար։ Իտալական կառավարութիւնն իմանալով թշնամւոյն այս մտադրութիւնը, Մասովայի պահապան զօրաց թիւը քառապատկելու վրայ է։

—Բ. Դուռը տեղեկանալով որ Կրէտէի նահանգային ժողովոյ անդամոց ընտրութեան առթիւ կղզւոյն կառավարական պաշտօնեայք ոմանք միջամտած են ընտրական գործողութեանց, ծանոյց տեղւոյն Վսեմ. կուսակալին որպէս զի կառավարական պաշտօնեայք զգուշանան ընտրական գործողութեանց միջամտելէ, հակառակ պարագային մէջ ծանր պատասխանատուութեան տակ պիտի մնան այդ կարգի պաշտօնեայք։

—Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ Եէմենէն պատանիներ պիտի բերուին մայրաքաղաքս այլ և այլ վարժարանաց մէջ կրթուելու համար։

Բարձր. Սպարապետն հաղորդելով դայս Եէմենի կուսակալութեան հրամայեր է որ 14 էն 18 տարեկան 20 պատանիներ մայրաքաղաքս ղրկուին։

—Սերաստիէն թուրք և հայ երեւելեաց ստորագրութեամբ Սասունի ուղղեալ հեռագիր մը շնորհակալութիւն կը յայտնէ տեղւոյն կուսակալ Ռըզբի փաշայի պաշտօնավարութեան համար։

—Սելանիկէն կը գրեն առ Նէօլէօս. «Կրսեն թէ 50,000 հոգւոյ նոր զօրաբանակ մը պիտի կազմուի ի Սէրէզ և ի Ճուսվա, ընդ հրամանատարութեամբ Ահմէտ Էյուպ փաշայի։»

—Սելանիկէն կը գրեն թէ տեղւոյն ոստիկանութիւնն այս օրերս առագաստանաւ մը կոխելով՝ որ Վոլոէն յիշեալ նաւահանգիստն հասած էր՝ բամբակ բռնացած, 90 օխա բամբակավառոդ դրաւեր է։ Նաւապետն ու նաւաստիք ձերբակալուեր են և եղեւնական ատենին առջեւ պիտի դատուին ի մտոյ։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՄՈՒՆՔ

Երէկ գիշեր յոյժ փառաւոր կերպիւ տեղի ունեցաւ ի Նպաստ Համազգաց Վարժարանի կազմաւորեալ թատերական ներկայացումն որ կատարեալ յաջողութիւն մ'եղաւ։ Նկարագրութիւնը կը հրատարակենք յաջորդ թուով։

Այս գիշեր ներկայացումն ի նպաստ Խարբերդի Ընթերցասիրաց ընկերութեան։

Վաղը գիշեր, Շահզատէ-Պաշիի թատրոնին մէջ պիտի ներկայացուի ԲՕՂԱՐԿԵԱԼ ԿԻՆԸ (Բէյէ Դէզ) թատերգութիւն 9 արար, առաջնորդութեամբ Պ. Մանկեանի։ Նոյնպէս վաղը գիշեր Բերայի Վէրտի թատրոնին մէջ պիտի ներկայացուի ՔԱԴԷՐԻՆ ՀՈՎՈՒՍՈՅ թատերգութիւն 7 տարբ և ծիծաղաշարժ կատակերգութիւն մը յորում գլխաւոր դերը պիտի կատարէ Պ. Դրեանց։

Եւրոպական և Թրքական (ինճէ սաղ) նուագածուաց խումբեր պիտի նուագեն միջնարարներու միջոցին։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԾԽԱՆՍ ՀԱՂԱՍ

ԱՇԽԱՐՀԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ ՌՈՒՍԻՈՅ

Բեռլրսպուրգ, 17 մարտ

Կը հաւատան թէ Զարը մտադիր է շարունակել պիւր խաղաղ էր եւ խոհեմ աշխարհավարութիւն։

Պ. ՏԸ ԼԷՍԷՊՍ

Բեռլրսպուրգ, 18 մարտ

Բեռլրսպուրգի լրագիրք չեն հաւատար թէ Պ. տը Լէսէպս պաշտօն մը ունենայ ի Պերլին. Ցնոց օր, կրսեն, այդ պաշտօնի արդիւնքը ոչնչ կը լինի, որովհետեւ Ֆրանսացւոց մեծամասնութիւնը թշնամի է նմանօրինակ աշխարհավարութեան մը։ Ռուս լրագիրքը կը հրաւիրեն զգիտնաս որ չհաւատայ Պերմանիոյ խոստմանց։

Պ. տը Լէսէպս գրեր է Պոկտանովիչ ռուս զօրավարին թէ այս տարի պիտի դայ այցելել Բեռլրսպուրգի։

ՁԱՐԸ՝ ԶՈՒՍԱՐԹ

Բեռլրսպուրգի 16

Զարն երէկ ներկայ էր Վլատիմիր մեծ դքսին ընդունելութեան. Ն. Վեհափառութեան զուարթութիւնն ուշադրութիւն գրաւեց։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Հռոմ 17 մարտ

Հռոմի գերմանական դեսպան Պ. Ֆոն Բոչչոլը հրաժարական տուաւ։

ՄԱԲՍՍՑԻՆ ԽՆԴԻՐՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ

Բարիզ, 17 մարտ

Ծերակրտի յանձնաժողովն. որ պիտի քննէ դուրսէն եկած արտեռաց մաքսին բարձրացման օրէնքը, բոլորովին նպաստաւոր է այդ օրէնքին։

ՓՈՓՈՐԻԿ Ի ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆ

Բարիզ, 17 մարտ

Մարսիլիայէ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ, փոթորիկն պատճառաւ, շոգենաւերը մուտն եւ ելքն դժուար են։

ԻՏԱԼԱՑԻՔ Ի ՄԱՍՍՈՒԱ

Հռոմ, 18 մարտ

Հաղարապետ Սալէդդա պիտի յաջողէ ձնէնէ զօրավարին ի Մասուա։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՑ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 7 մարտ

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԾԵԹԼՈՅՑ

Օսմանեան Քոնսոլիտէ

		Դահեկան
Երէկ երեկոյ գոց. (Մէջ. Սերի		15 5
Պօրսային գոցուելէն վերջը	»	15 3
Բերայի մէջ	»	— —
Աւուրս առաւօտուն բացուելաւ	»	15 1
Բարձրագոյն գին	»	15 1
Նուազագոյն »	»	15 1
Կէս օրին	»	15 1

ԻՍԹԻԴԱԶՔ ՏԱՖԻԼԻ

Երէկ երեկոյ		38 30
Այս առաւօտ		38 26
Կէս օր		38 26
Փոխառութիւն 1858)	Սերի	23 10
» 1862)		
» 1860)		
» 1863)	»	13 30
» 1872)		
» 1865)		
» 1869)	»	0· 15 1
» 1873)		

Ինչիիէ Եգիպտական

Երէկ իրիկուն գոցուելաւ.....	82 10
Այս առաւօտ բացուելաւ.....	82 10
Կէս օրին	82 10

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 18 Մարտ, ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քոնսոլիտէ			101 9/16
Օսմն. »	Սերի Դ.	բացուելաւ	13 9/16
» »	»	գոցուելաւ	13 1/2
» »	»	Ա.	22
» »	»	Բ.	13 3/4
0 »	»	Գ.	13 1/2
Օթոման 1871			71 7/8
Փոխառութիւն 1877			84
Պանք Օթոման			10 1/8
Ռուսական փոխառ. 1873			94
Եգիպտական միայնալ (ինչիիէ)			73 1/2
» աւանձն. (բրիվիլէժիէ)			96 3/8
Տայրա Սանիէ			71 3/4
Ջօմանիալ (փոխառ. Բէյլիտ)			93 1/2
Հանդարտչան պարտաթուղթ 4 0/0			— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ			25 55

Վիէննա, 18 Մարտ, ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	128 20
Օսմանեան երկաթուղի	16 20

Բարիզ, 18 Մարտ, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 0/0	109 40
» » 3 0/0	80 52 1/2
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սերի Դ. բացուելաւ	13 70
» » » գոցուելաւ	13 70
» » » Բ.	75 75
» » » Գ.	13 75
Օսմանեան երկաթուղի	32 75
» Բէյրութ բաժնեթուղթք	— —
Պանք Օթոման	506 25
Գրէտի Լիոնէ	558 75
» Ֆոնսիէ	1380
Բաժնետոմս Լիոնի	1250
Սուէզի Ջրանցք	2032 50
Ռուսական 5 0/0 1877 ի	100
Իտալական Ռանթ	97 20
Եգիպտական միայնալ	374 37 1/2
Սպանիական (արտաքին)	65 1/8
Բրիւօրիթէ Թիւրք	343 75
5 0/0 Հելլենական	315
Զէնք Լոնտոնի վրայ	25 39

ԲԱՐԻՁ ԲԹԹԻ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 18 Մարտ, ժ. 10 վ. 30 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 0/0	— —
Օսմանեան քոնսոլիտէ	— —
Եգիպտական	374 37 1/5

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ

ԲԵՐԱՅԻ

ԵՐԿՈՒ ՈՐԲՈՒՀԻՆԵՐԸ

Տասամ 5 արարածով և 8 պատկերով

Շատ սրտագրաւ և տխուր առամ մ'էր ԵՐԿՈՒ ՈՐԲՈՒՀԻՆԵՐՆ որ հինգշաբթի գիշեր ներկայացուեցաւ ի Բերա և կ'արժէր որ Նոր Թատրոնի սրահն աւելի հոծ բազմութեամբ լցուած լինէր տեսնելու համար ընկերական սուրբի և բարձր դասու կեանքերը միանգամայն պատկերող այդ սրտայոյզ խաղն։

Հանրիէդ և Լուիզ՝ երկու որբուհիներ, գլխեթէ երկու քոյրեր են, անոք անօգնական, նոր Փարիզ հասած. երկուքն ալ գիւղեցիկ են, առաջինը խարտեաշ և արի, երկրորդը, թխորակ ու փափուկ... այլեւայր։ Առաջին արարածը կը ներկայացնէ Սէնի եզերքը. քանի մը ցերցան բնակիչներ, Լա Ֆոշառ պառաւն խրճիթը և քիչ մը հեռուն եկեղեցի մը։ Պառաւին ամուսինն ու սորա եղբայրը՝ Բիէռ և Ժագ տարբեր բնաւորութեան տէր անձնաւորութիւններ են. առաջինն հեզ գործաւոր մը, աշխատութեան բեռան տակ ընկճած որ կոչտ մարմնոյ մ'ու տգեղ դէմքի մը տակ կը ծածկէ ազնիւ սիրտ մը. երկրորդն յայտնակազմ, գեղադէմ, ծոյլ, որ կեանքը կանոնց հետ ու գինեասանց մէջ կ'անցուցէ. Մառիսն՝ մանկամարդ աղջիկ մը որ սիրան այդ երիտասարդին նուիրած է, անոր համար ամեն զոհողութեանց տակուլ յօտոյ, ստակ գողցած է անոր քրմահանդոյց տրամադրութեան ներքեւ գընելու համար, և յոյսահատ՝ գետերը կուգայ անձնասպան լինելու, վասն զի պարկեշտ աղջիկ մ'է և գողութիւնն երեւան պիտի ելնէ. ճիշդ այն պահուն յորում Սէնի եզրի կուգայ իւր եղբերայրն խորհուրդն ի գործ դնելու, կը պատահի երկու որբուհեաց որք գուրգուրալով անոր վիճակին, իրենց ձեռք գտնուած փոքր դրամը նմա կը յանձնեն և կը համոզեն որ փախչի. այս պահուս Ժագ՝ նորա տարփածուն վրայ հասնելով, իւր կոպիտ կատակներով կ'ընկճէ զնա և կ'արգելու փախչելէ. ոստիկանք վրայ կը հասնին, և Մառիսն՝ այդ ժողովրդեան աղջիկը նախամեծար կը համարի իւր յանցանքը խոստովանելով անձնատուր ըլլալ քան մնալ Ժագի ձեռքը. ուստի ձերբակալուելով Սարէգրիէրի անկէանոցը կը տարուի Բիէռ վերջը. հարուստ մարդկի մը սպասաւորք, որք դաւադրութիւն մը լարած էին, կուգան առեւանգել երկու որբուհեաց անդրանիկը՝ գեղանի Հանրիէդ և հեղ Լուիզը կը մնայ մէն մի վայրենակ փոզոյին մէջ, խարխափանօք ասանդ կը յածի, խրճիթն դուռը կը բանի և կը հանդիպի Լա Ֆոշառ պառաւին որ կը որդեգրէ զնա և կը խոստանայ թաղ թաղ պտոյտուելել գտնելու համար նորա քոյրը։

Երկրորդ արարուածը մարդիկն դպեանի է. արք ու կանայք բաղած են սեղանի մը շուրջը, կերուխուն առատ է և խօսակցութիւնք ոգեւորեալ. հիւրերուն մէջ ամենէն աւելի աչքի կը զարնէ ազնուական դիւցազնամ մը որ եզական գաղափարներ կը յայտնէ կենաց վրայ և կը քարոզէ քան կրոնական զեղխ ու շուտ կեանք մ'անցնելի, որքան երիտասարդութիւն և հարստութիւն տակաւին։ Ցանկարծ ազնիւ կարդի պարտէզի դռնէն, մարդիկը ուշադիր մը պահած է իւր հրաւիրելոց, առեւանգեալ աղջիկը կը բերեն սրահին մէջ և բազմցի մը վրայ կը դնեն նուազեալ. անմիջապէս տիկնայք կը շրջապատեն զայն, արգահատանօք կամ աւելի ճիշդը, նախանձ բնազդմամբ մը. ինչ գեղեցիկ կերպարանք ի՛նչ խոշոր ձեռներ, կը գոչեն միաբերան. արանց կարծիքն ալ կը հարցուի. «Գրաւ կ'դնեմ թէ, կրսէ դերակոմը, այդ աղջիկ ազնուական դէմք մ'ունի, փափուկ ձեռներ, նուրբ հասակ մը» — «Բայց ինչպէ՞ս գիտէք, քանի որ չի մտեցաք» — «Տիկնանց դատողութիւնէն գուշակեցի»։ Վերջապէս Հանրիէդ կ'սթափի. խելացնոր, հեբարձակ՝ սրահին մէջ տեղ կը կանգնի. ուստիներ ուր փոխադրած էին զինքը, տանուտէրը կը դիմէ և պատուելով իւր կոյր քրոջ վիճակը, կը խնդրէ որ արձակեն զինքը. մարգիկը անդրդուելի է, կանայք կը ծիծաղին, արք կը հեգնեն. «Բայց միթէ սրտի տէր մարդ մը չի՞կայ այս բազմութեան մէջ» կը գոչէ հեգ աղջիկը վեհ շեշտով մը, դերակոմին առաջ կը նետուի և բազուկը կարկաչելով «Անդ՛ր, Օրիորդ» կ'ասէ. Մարդիկը կ'ընդդիմանայ, դերակոմը կ'ուզէ անցնիլ, և վայրենական մենամարտ մը կը վճռէ ամեն բան. տանուտէրը կը վիրաւորուի և երիտասարդ դերակոմը՝ թեն առած զմարման, դուրս կելնէ յաղթական. առեւանգեալ աղջկան պատիւը փրկուած է։

Երրորդ, չորրորդ և հինգերորդ տեսարաններն յաջորդաբար կը ներկայացուին դերակոմին հօրեղբօր ապարանքն և Ֆոշառ պառաւին խրճիթը. առաջնոյն մէջ կը տեսնենք ծերունի կոմսն որ ոստիկանութեան վերատեսուչ է, բազմագրաւ և մտահոգ. թագաւորն հրամայած է նմա ամուսնացնել իւր եղբօրորդին արքունեաց գերդաստանէ աղջկան մը հետ. ծերունին գիտէ դերակոմին յիմարական բնութիւնն, եզական գաղափարները, քահանայութիւնը ու վարած կեանքը ուստի գոհակամ՝ այս հրամանը կը հաղորդէ իւր կնոջ. երկուքը միացած պիտի հանգչին. Երիտասարդն՝ պատակիլ բարձր հրամանին և ամուսնանալ, որպէս զի հանի բարձր ատիճաններու. դերակոմը կը ներկայանայ, կը լսի իրեն եղած հրաւէրը և բացարձակապէս կը մերժէ... վասն զի Հանրիէդը կը սիրէ արդէն. ծերունին կը հեռանայ՝ գրեթէ չանթահար, իսկ կոմսուհին՝ որ մայրական գորով մը կը տածէ երիտասարդին նկատմամբ՝ կը ջանայ համոզել զնա, բայց ի զուր. դերակոմը կը խնդրէ այդ ազնուասիրտ տիկնէն որ երթայ միանգամ տեսնէ այն աղջիկը զոր որոշած է կնութեան առնուլ։

Այս միջոցին տարաբաղդն Լուիզ՝ անխղճ պառաւին շահագիտութեանց գործիք եղած է. խրճիթին մօտ, եկեղեցւոյն հրապարակին վրայ կը գտնենք զինքը, պառաւուն զգեստով, որ սրտաճմլիկ երգ մը երգելով ողորմութիւն կը խնդրէ անցորդներէն՝ Ֆոշառի ապէր լեցնելու համար. բայց պառաւն անյագ է, թող չի տար որ խեղճը վայրկեան մը դադար առնու. կը չարչարէ, կը հարուածէ զնա, ցուրտին ու փուքին գետնաքարշ կը թողու եկեղեցիդրան ատիճաններուն վրայ։ Ֆոշառի ամուսինը՝ Բիէռ՝ ընդհանրական շատ հաստաշօք կը նայի Լուիզի և անոր նկատմամբ տեսակ մը գորով կ'զգայ որ սիրոյ կը մերձենայ. գաղտնաբար սիրտ կուտայ անոր, բայց ձեռքէն ուրիշ բան չի գար. և ամեն անգամ որ ծագ կը տեսնէ զանոնք գլուխ գլխի, սատմամբ կը բաժնէ եւ թոյն կը ժայթքէ։ Կոմսուհին օր մը եկեղեցիէն ելած միջոցին կը նշմարէ այդ կոյր աղջիկը, խոտաւէտ կը յուզուի անոր աղեկեղ երգիչն եւ ոսկի մը դնելով ափին մէջ կ'ուզէ տեսնել զիրենք։ Ցաղոր մ'ունիմ զոր կորուած եմ, կը հեծէ Լուիզ՝ զայն գտնել միակ երջանկութիւնն է... պառաւը վրայ կը հասնի և կոմսուհին կը հեռանայ. կ'երթայ գտնել Հանրիէդ զոր տեսնել ու դատել խոստացած էր գերկոմին։ Յաջորդ տեսարանը կը տանի զմեզ դերակոմին ապարանաց այն յարկն ուր կը բնակի մանկամարդ աղջիկը. սիրահարին հետ է որ սուրբ սիրով մը կը պաշտէ զայն եւ կը յայտնէ թէ կոմսութեան պիտի առնու։ Ի՛նչ գայթակղութիւն բարձր դասուն մէջ, գեղջու

յած է միշտ իւր ամուսնէն, ընկերիկ մանուկ մը թողած է փողոցը, եւ իւր բոլոր կեանքը պերճութեանց ու փառաց մէջ թախիծով կանցուցէ, յիշելով միշտ իւր այդ զաւակն եւ գաղտնի արտասուելով. ուստի ուր որ որբ մանկան մը անունը լսէ, կը հետաքրքրուի, կը յուզուի։) Եւ ահա Հանրիէդ կոկի պատմել իրենց ծագումը. «Աղքատ ծնողաց միակ զաւակն էի, կըսէ, «թշուառութիւնն այն աստիճանի հասած էր որ ալ եւս սնունդ չունէինք. հայրս զաւագունն կընտրէ բաղդին յանձնել զիս «քան թողուլ որ մեռնիմ անօթութենէ. «ուստի ձմրան ցուրտ առաւօտ մը կ'առնու «կը տանի զիս եկեղեցւոյ դուռը ձգելու. «ձիւնը ծածկած էր ամէն կողմէ անցորդք «սակաւաթիւ էին. յանկարծ՝ զիս գետինը դնելու պահուն նուազուն ձիշ մը կը «լսէ հայրս և կը նշմարէ նորածին մանուկ «մը՝ գրեթէ ձիւնին մէջ թողուած. ուրիշ «մը կանխած էր զինքը. ուրեմն նախախնամութեան մասը կայ, կը դէջէ եւ փոխանակ զիս թողուլ այդ հէգն ալ միւս գիրկն «առնելով տուն կը վերադառնայ. այդ վայրկեանէն երկուքնիս սնած ենք իրր քոյր. «թուղթ մը կար մանկան հանդերձից վրայ, «այս մանկան անունը Լուսիկ է գրուած...»

Լուսիկ.... ա՛հ, իր զաւակն է, նոյն այդ արձանագրութեամբ, ուրեմն այդ կոյր մուրացիկը... Այս բոլոր պատուհանին տակէն կը լսուի ձայն մը դողդոջուն, նուազուն, կոյր աղջկան երգն է. «ահա քոյրս, կը գոչէ Հանրիէդ դէպ ի դուռը վազելով» - «Զաւակս», կը մրմնջէ կոմսուհին ցնորած անոր հետեւելով. երկուքնին ալ գտած են իրենց երջանկութիւնը, բայց վայելումն կարգիւրի. ձիշդ այդ պահուն ծերունի կոմսը ներս կը մտնէ ոստիկանաց հետ եւ կը հրամայէ որ ձերբակալեն զՀանրիէդ ու անկերանց տանին (վասն զի այս միակ միջոցը գտած է եղբօրորդւոյն ամուսնութեան խորհուրդը վանելու համար). տեսնելու էր թէ Տիկին Տիվէրժէ ինչ լաւ կատարեց իւր դերն, երբ կիսանուազ, մոլեգին՝ ծերունւոյն ծունգունց փաթելով զանոնք վայրկեան մը չնորհէ որ երեսա՛ք բերս առնուա՛ն ազաղակեց. բայց ոստիկանապետին հրամանը վայրենական է. Հանրիէդ Սալէդրիէր կը տարուի. Լուիզ պատուհանին տակէն կը հեռանայ միշտ երգելով, առանց կասկածելու թէ վերն է իւր միակ նեցուկը որուն համար փողոցները կը թափառի, եւ կոմսուհին կը նուազի։

Յաջորդ արարածը կը ներկայացնէ Սալէդրիէր՝ տխուր անկիւնոց եւ քաւարան մեղաւոր կանանց, վանդակաւոր եւ պարսպապատ չէնք մը. տասնի չափ աղջիկներ՝ որք տակաւին առջի օրը զարդն ու փառքն էին Փարիզի պուլվարին, խըշտեակներու վրայ ննկած, կ'աշխատին, կը խոսին, իրենց անցեալ օրերը կը պատմեն եւ կ'ըզձան գոնէ աքսոր ղրկուիլ, գնան զի օդ պիտի շնչեն ու ծով պիտի տեսնեն. այս պատկերը որ նոր էր նոր Թատրոնի հանդիսատեսաց համար, տեսակ մը սարսուռ ազդեց սրահին մէջ. անկեալ կանանց մէջ է նաեւ ծագի տարփուհին որ, ինչպէս կը յիշուի սակայն գողցած էր. քոյր Ժընըվիէվ՝ վերակացու մայրապետը եւ հիւանդանոցին բժիշկը կայցեն զանոնք. բժիշկն յաջողած է այդ հէգ աղջկան (Մառիանի) աղտոտուն հրամանագիրն ստանալ զոր վերակացուին կը յանձնէ. հո՛ն է նաեւ Հանրիէդ որ շարթէ մ'իվեր պատապարելոց մէջ է. իւր կենաց կէսը մնացած է այդ մէկ չարաթուան մէջ. բժիշկն կը պատմի, մայրապետին կը պաղատի, բայց ոչինչ կրնան ընել, հրամանը բարձրագոյն իշխանութենէն է. այս խօսակցութենից միջոցին վրայ կը հասնի ոստիկանութեան պաշտօնեայն՝ զօրականներով, և կը յանձնէ ցուցակ մը ուր նշանակուած են անուանքն հինգ վեց անառակուհեաց որք աքսոր պիտի ղրկուին, ասոնց մէջ է նաեւ Հանրիէդի անունը. բանը անբաւական կը նկատուի զինքը բաժնելու իւր սիրահարէն։ Աւսո՛ր... Հանրիէդ ճգնաժամու մը մէջ է. ի՞նչ ընել, ո՞ւր ձրգել իւր քոյրը որ իւր կենանքն է։ Մառիան կը մերձենայ և իւր ազատման գիրն անոր կը յանձնէ. «ես քու տեղդ աքսոր կ'երթամ, կ'ըսէ, վասն զի բանի մ'օգտակար չեմ. իսկ դուն պարտք մ'ունիս կատարելիք» — Հանրիէդ արտասուելոր կը համակերպի այդ ազնիւ աղջկան զոհողութեան. և երբ ոստիկանութեան պաշտօնեայն աքսորելոց անուանքը կը կարդայ. Հանրիէդ անուան կը ներկայանայ Մառիան եւ ծնրադրելով մայրապետին առջեւ, կ'ազերսէ որ չմատնէ զինքը. եւ առաջին անգամ լին լով քոյր ժընըվիէվ կը սատ իւր կենաց մէջ. Հանրիէդ կ'ազատի. կ'երթայ ի խնդիր իւր քրոջ փողոցէ փողոց, թաղէ թաղ, հուսկ ուրեմն Լա Ֆօշարի խրճիթը կը հասնի այն պահուն երբ անամօթ պառաւն ամբարանոցի մը մէջ փակած էր խեղճ աղջիկն եւ կ'երթար սակարկել ծագի հետ որ դայն իւր հոմանուհին ընել առաջարկած էր. ներս կը մտնէ Հանրիէդ եւ քոյրը կը պահանջէ. պառաւը նախ կ'ուրանայ, յետոյ տեսնելով որ սեղանին վրայ դտնուած շալ մը անոր ներկայութիւնը կը մատնէ, կը խոստովանի թէ արդարեւ իւր քովն էր Լուիզ, բայց քանի մ'օր առաջ մեռած էր. խեղճ աղջիկն այլ ևս յուսահատ՝ գետին կը փռուի նուազած. պառաւը կը վազէ ծագը կոչել գինետունէն. և հանիւ դուրս եկած է նա, երբ Լուիզ ամբարանոցին դուռը բաց գտնելով բարեսիրտ Բիէսին չնորհիւ, դուրս կ'ելնէ ու կը փարձէ փախչիլ. ոսքը մարմնոյ մը կը բաղխի, կնոջ մը մարմինն է, վրան կը փարի, ձայն կուտայ, կ'սթափեցնէ, իւր քոյրն է՝. ուրախութեան միակ ճիչ մը կ'ուղեղնան երկուքն ալ եւ կը պատրաստուին խոյս տալ. բայց դարձեալ հարուած. պառաւն ու ծագ ներս կը խուժեն եւ ճամբանին կը կտրեն. իսկ Բիէս որ նոյնպէս վրայ հասած է, անոնց պաշտպան կը կանգնի. գիւղացիական քաջութիւն մը կ'զգայ և ինքը՝ որ այսքան ժամանակ հոս խաղալիք մ'եղած էր եղբօրն ու կնոջը առջեւ, կը կանգնի անվեհեր. ծագ ընդդիմութիւն գտնելու վարժ չէ. երկու եղբարք դաշոյն կը հանեն. ծագ ուսն վիրք մ'առանալով թաւալգլոր գետին կ'ինկնայ. իսկ Բիէս՝ այդ բարձր հոգւոյ տէր գործաւորը՝ թէպէտ վիրաւոր, արիւնը արտ-ի առաջ ճամբայ կը բանայ երկու քերց որք օրհնելով զայն, դուրս կը սուրան այդ ահռելի բնակարանէն։

Վերջին արարածը կը ներկայացուցէ կոմսին ապարանքը. ծերունին անձկութեան մէջ է, ինչ գաղանիք ունէր իւր կին որ Հանրիէդի փոխած էր իւր ներս մտած պահուն. ադէն կոմսուհին հիւանդացած, գալկացած է այդ օրէն ի վեր եւ օր աւուր կը հիւծի. Հոն է կոմսուհին, հոն է գերակոմսը. սիրութիւն մը կը տիրէ ասոնց մէջ. բժիշկը կը հասնի եւ խօսակցութեան միջոցին կը յայտնէ թէ երկու որք քոյրեր առած է իւր պաշտպանութեան ներքեւ. օրոր միայն համար արձակման շնորհ կը խնդրէ եւ միւսին համար պաշտպանութիւն կոմսին տան մէջ. ծերունին ապառման գիրը կասորագրէ առանց գիտնալու թէ Հանրիէդին համար է, յետոյ բժիշկը հրաման կը խնդրէ միւս որբը ներս մտցունել. Լուիզն է, կոյր Լուիզը որ ներս կը մտնէ դողալով, կոմսուհին տեսնելով իւր ազգիկը այս անգամ չիրնար զայել ինքզինքը եւ նուազեալ կինայ, հիշ մ'արձակելով, ալ կոմսին բարկութիւնը չափ չունի. ի՞նչ գաղանիք է այս. երբ բժիշկը մէկ կողմէն կազդուրիչ դեղեր կուտայ, ադէն՝ դերակոմսն ամէն բան կը յայտնէ ծերունւոյն. ահաւոր գաղտնիքը պարզուած է եւ կոմսուհին բոթափելու վրայ, երբ բժիշկը ներս կը մտցունէ նաեւ միւս որբը՝ Հանրիէդ։ Կոմսուհին երկու որբուհիները հեռն առած կը ծնրադրէ կոմսին առջեւ եւ կը հայցէ հրաման ազ իրեն որ որդեգրէ զԼուիզ եւ զՀանրիէդ նիութեան տայ դերակոմսին. ծերունւոյն սիրտը փշճիած է. Հանրիէդի ձեռքը դերակոմսին ձեռաց մէջ կը դնէ, մինչ կոմսուհին բաղկացը մէջ կ'առնու հէգ Լուիզը որ իւր կորուսեալ զաւակն է. միակ բան մը կայ, այս ընդհանուր ուրախութիւնը խանգարող, Լուիզի կուրութիւնը։

—Թէչութիւնը անկորոյ չէ այդ մասին, կը գոչէ բժիշկն, պէտք եղած դարմանները կը հայցուենք, մասնաւոր Աստուծոյ գործն է։ . . .

ՏԵՂԱԳՐԱԿԱՆ

ՄՐՈՐՍԱՑ Ս. ԹՈՎՄԱՅԻ ԵՒ ԳՈՄԱՑ Ս. ԳԷՈՐԳԱՑ ՎԱՆՔԵՐ. - ԿԱՐՃԿԱՆԻ ԳԼԽԱՒՈՐ ԳԻՒՂԵՐԸ

Կարճկանի բաժակաձեւ յուռթի դաշտի արեւելահարաւի բաժնին պատկանող ընդարձակ և գեղեցիկ հովտի հիւսիսէն բարձրացած լերան ստորոտն հաստատուած է Մրորս, 7-8 մնուոր հայ գիւղը։ Նորա հանդէպ՝ 15-20 վայրկեան հեռաւորութեամբ՝ կը գտնուին Գինոռանց հայ, Ադատս, Գնաձոր, Մըզբայ եւն քիւրդ գիւղերն՝ որոցմէ խաբանչիրն ունի 20-30 տուն բնակիչ։ Սոյն գիւղերն՝ իրենց դրացի միւս գիւղերով՝ այս գրախտանման հովտի աջ ու ձախ կողմերը բռնելով կը ներկայեն մի այնպիսի տեսարան որոյ քաղցրութիւնն և գիրքն յատուկ է արդէն իր բնական կազմակերպութեան։ Կարճկանի այս հովտային մասն՝ որ կը ձգի գոգցես երկու ժամէն աւելի տարածութեամբ մը մինչ կեցան գաւառակ՝ զատ ստորաբաժանմամբ կը կոչուի Փերթաւ։ Այս գաւառակ նշանաւոր է իր մարգերով և անտառային պուրակներով՝ զորս կը մնուցանէ ատ բնութիւնն իր առատ տուիչներով։

Մրորս գիւղի թիկունք կազմող լերան ներքեւի տակ՝ պուրակ մը մրգաւէտ ծառաստաններու մէջ չինուած է համանուն Ս. Թովմայի վանքը։ Վանուցս արհեստական չէնքն հակապատկերն է բնութեան այն հիանալի երեւոյթին զոր կ'զգենու այս վայրը տարուոյ քընքուշ եղանակին. Զորդ մը կաթնահամ և պաղորակ ակներ, որոնք իրենց բընական մեղրաձորակ և վճիտ վիճակաւ կը Թուին լինիլ սիրանուշ ձոր մը զոյգ մ'առատաբուխ տունիներն՝ իրենց լորդ վտակներով կը զովացնեն մարդն, անասունը, տունկն և բոյս։ Ծառերն՝ որ կը շրջապատեն այս հաստատութիւնն՝ իրենց դիւթիչ երեւոյթով կարծես կը յորդեն ծաղկեայ մի վրուկ, եւ տարուոյ թարմ օրերին կը ներկայեն ասա մի դրախտ որ իւր պարզութեամբն և տեսքով տիպար մ'է կարծես հին Եդեմին։ Եւ ով կը թերահաւատի թէ դա դեռ նշոյլ մը չէ նմա որ կը մնայ հոս, այս մասին զմեզ և պատմութիւնը լուսաւորելու։

Այս վանուց նիւթական հարստութիւնը ծանրակշիռ է բարոյականէն։ Ունի բաւական վարելահողեր, 50-60 ոչխար, ուրիշ քանի մը կենդանիք։ Ունի նաեւ Մրորս, Կանդվու եւ Փրրիուս հայ գիւղերն, որոնք են իւր թեմերն և որոց պաղին և հոգեբաժինը կը վերաբերի իրեն։ Վանուցս միաբանական կարգը կը կազմէ մի կին տնտես, երկու միչ, հովիւ մը և մի պահապան քիւրդ։ Վանահայրական գերիշխանութիւնը 15-20 տարիներէ հետէ կը վարէ Աբժ. Յովհաննէս վրդ. Ամատունի։ Այս եկեղեցական ամենայն հանդարտութեամբ այսքան ժամանակամիջոցի մէջ կառավարած է վանքս, և թէեւ նշանաւոր չարժման մը մէջ չէ գրուած նա, բայց գէթ այս ալ մխիթարական է որ այս հաստատութիւնն ալ իր հանդէպ տեսնուող դիմադրանից Ս. Պօղոս անուն անտէրունչ վանքի նման՝ տակաւին այն բարեջան վարդապետի աշխատութեամբ ոչ միայն աւերակ և ամայի լինելու դժբախտութենէն զերծ է, այլ և պատրաստ է ամենայն գուրգուրանօք ասպիջական լինել ամէն անոնց՝ որոց ընթացքն ուղիղ պողոտայէն խոտորի առ ինք։ Այս վանքի ներքին իրաւասութիւնը կը վերաբերի Բաղէշի Առաջնորդարանին։

Փէրթաւի հովիտն հեղղհեառ գաշտային ձեւ մ'առնելով Մրորս գիւղէն 7-8 վայրկեան յարեւմուտ՝ Ս. Թովմայի վանուց չրադացի առվն կը գտնենք զմեզ Կարճկանու դաշտի մէջ։

Այս դաշտի բարեբերութիւնն եւ գիրքն իր գաղարիկ երեւոյթով շատ աննման է։ Զորս կողմէն կը պարփակեն զինք անտառուտ և գեղատեսիլ լեռներ՝ որոցմէ չատերու գագաթներուն վրայ կը նշմարուին հին ամրոցներու բեկորները որոնք վկայ են այս դաշտի աշխարհագրական գիրքի պատմական կարեւորութեանն։ Կարճկանի դաշտի տարածութիւնն է հիւսիսէն հարաւ 2½ ժամ, արեւելքէն արեւմուտք մէկ ժամ։ Կեդրոնական մասն հաւասարքառակուսի մ'է, որով կրկնակի գեղեցկութիւն և հրապոյր մը կ'առնու հեռաւորներն դիտողի մ'աչաց։ Գիւղերն՝ որք սփռուած են այս դաշտի շուրջ՝ թուով եօթն են, որոցմէ առաջինն և կարեւորն է Եղեղիս գիւղն։ իւր 60 տնոր մեծ ու փոքր բնակիչներով կը կազմէ Կարճկանու սիրան։ Ինչպէս իւր բնական դիրքով ալ կարծես թէ դրապէս սահմանուած է այդ գաւառի հոգին լինելու ամէն տեսակէտով։ Գիւղիս բնակիչք համբաւաւոր են իրենց նահապետական ազնիւ հիւրասիրութիւններով. այս գիւղի մէջէն կ'անցնի Բերթայէն մինչ Բաղէշ և Վան գնալիք պողոտան։ Եւ չկայ օր մ'որ հոս չկերակրուին ձրիաբար 20-30 ուղեւորներ։ Գովելի են այս գիւղի երկու երիտասարդ բարեկրօն քահանայից՝ առ ուսումն, առ կրօնն և առ ընկերս ունեցած ազնիւ զգացումներու։ Մի երիտասարդական եռանդուն խումբ՝ որ կրէ հայ նահապետական դարու տիպարն՝ մեծ խանդով կը փարի հոս։ Ցեռնոյ մը միայն կընայ երեւակայել այն զմայլելի տեսարանն երբ կը կազմեն այս երիտասարդք ո՛և է նշանաւոր օրերին ցնծութեան եւ զբօսանաց հանդէսները կատարելով. Քանի՛ սրտագրաւ է դիտել այն սիրուն, պարթև, ուժեղ եւ ժիր տղամարդերի խումբն՝ երբ հարսանեաց կամ բարեկենդանի առթիւ պար կը բոլորեն խառն ի բրնդիմէ ոչ նուազ քնարաց և գեղատիպ մանկամարդ հարսներէ ու օրիորդներէ, և զարմանալի ճարպիկութեամբ մը կը պարեն զանազան դարձուածներով։ Այս գիւղի մէջէն է Թիզանու Ուսումնասիրաց Ընկերութեան վարժարանն, ուր կը յաճախեն վաթսունէ աւելի ուսիմ և ժիր ուսանողք։ Եղեղիսի բարոյականն և նիւթականը՝ համեմատութեամբ իրեն դրացի գիւղերէն՝ բաւական միջինարական է։ Հոս կայ Ս. Թովմայ անունով քարուկիր հոյակապ եկեղեցի մը։ Նորա աջ բաղին ներքեւ կառուցուած է այն դպրոցի երկյարկ շէնքն որ արդէնք է Ամեն. Խրիմեան Հայրիկի հայրենասիրական եռանդեան եւ յորդորանաց։ Արդեօք կարելի է ժխտել այն բարիքներն զորս գործած է այդ անզուգական եկեղեցականն իւր հայրենեաց։ Համեմատաբար երբ առաջ տանինք հեռաւորութիւններս, պիտի գտնենք դարձեալ առաջին ակնարկով հայրիկ մը՝ որոյ անուն գիւղերու և անծանօթ խրճիթներու մէջ իսկ անմոռաց է միշտ։ Մենք հայերս՝ բնութիւն մ'ունինք որ բանի մ'արժանիքը նորա անհետ լինելէն եռք կ'զգենք գնահատել, և օր պիտի գայ որ, այս հոյակապ անձի յիշատակն այնքան խոր տպաւորութիւն պիտի գործէ մեզ և մենք յետնորդներուն վրայ զոր բնաւ չենք զգար իւր ներկայութեան։

Եղեղիսէն մէկ ժամ հեռու է Գոմս (1) հայ գիւղն։ Այս գիւղ չինուած է Կարճկանի դաշտի այն մասի վրայ որոյ հողը գիտես թէ Շիրակայ խոտրով զարդուած է։ Կարճկանի գեռն՝ որ տեղական նեղոսը կընայ համարուիլ՝ երբ կը յորդի գարնան սկիզբէն, Գոմս, Եղեղիս և Փիկանց գիւղերի հողերի մեծամասնութիւնը կը կոխէ շատ տարիներ իւր մակընթացութեամբ։ Եւ այսպէս մինչ մայիսի վերջ այդ հողերը բռնելէ եռք՝ հետզհետէ Կարճկանի դաշտի հիւսիսակողմն, Բղնունեաց ծովին ու այս դաշտի միջեւ անջրպետ կեցող լերան ստորոտն, գրեթէ մէկ ժամու երկայնութեամբ բացուած ստորերկրեայ ջրանցքէն ահեղադոյզ շառաչմամբ Վանայ ծովը կը թափի, մեծ պարարութիւն մը ձգելով երկրին, երբ արդէն երկրագործք ամէն կողմէ այդ դեռի օգանդակ ճիւղերն իրենց արտորեից կ'սկսին գործածել, ու գեռը չքքանալ կ'սկսի իւր յորդութենէն։ Գոմս գիւղն ունի յիսուն տան մօտ բնակիչք, մի ազգային եկեղեցի և երկու ազնիւ քահանայք։

(1) Մեր շրջած գաւառներուն մէջ այս տունունով երեք գիւղեր կան։ Մին Տատիւ Գոմն՝ քիւրդ գիւղ։ մէկը Բաղէշի սարնթեր հայ՝ և միւսն Կարճկանի մէջ։ Մեր խօսքն այժմ վերջինի վրայ է։

Ամն անկրկնելի՝ որ կը կենայ այս դաշտի և Վանայ ծովու միջեւ՝ մէկ ժամու հեռաւորութեամբ խորոց մ'է նաև այս գիւղի և իւր Ս. Գէորգայ վանուց ամայի տաճարին։ Ծովու անմիջական եզրը՝ գալարաւէտ թուփերով զարդարուն այդ լերան ստորոտը՝ կանգնած է այս վանուց հոյակապ տաճարն ահեղան հաստատուն և ամրան ամուր որ, մի գարու մոտ տարիներէ հետէ ամայի մնալով հանդերձ իւր պարզապատով մէկտեղ կը մնայ անխախտ։ Մրբան տաճարինակ է ազդեցութիւնը զոր կը գործէ հարդուսս սրտին ու մտքին այս անբնակ տաճարն երբ այդէ հոս մէկը։ Ցիսաւ մի լռութիւն՝ այս անբնակ տաճարի բարձր և գեղեցիկ կամարներուն մէջ պատապարուող մելամաղձոտ թռչնոց վշտահար ճռուողումներուն հետ կարծես կը վերացնեն նորա խնդքն ու միտքն, և անցեալն՝ որ իւր հետքերը դեռ կը պահէ հոս, պարզ կը պատկերի յիշողութեանդ իւր մատնաւոր երեւոյթով։

Ժամանակն ինչ՞ր կը կրէ իւր այլազան փոփոխութիւններով։ Ժամանակի այս արագընթաց հոսանաց ենթակայ եղած է սոյն վանուց իսկական կոչումն։ Անհետ եղած է ասկէ միաբանական դասն եւ նորա յաջորդած է ամայութիւն ու աւեր։ Երբ տեղւոյս միաբանութիւնը կ'ստիպուի բաշուիլ ասկէ մերև լիլսի ժամանակամիջոցին, սոյն վանուց անուամբ կ'երթայ կը հաստատուի ի Դոմս գիւղ՝ ուր կը փոխադրին նաեւ Ս. Գէորգայ մասունք և կը հիմնեն ատ մի տուն որ կը կոչուի «վանուց տուն»։ Կարճկանի դաշտի մէջ չատ մը բերրի և ընդարձակ հողեր ունի այս վանքն որոյ առատ արդիւնքն իր գլխաւոր գիւղերի արդեանց հետ կը վարեցնեն 2 պառաւ, 6—7 մշակ և երբեմն ալ մի վարդապետ. քանի՞ ցաւալի է յայտնել թէ այսպիսի հարուստ եկամուտով վանք մը բարոյապէս իր շրջակայ ժողովրդեան օգուտ մը չընծայելէ զատ մեծ բեռ մը կը դառնայ նոցա իր պահանջներով։ Հոս կը նստի գաւառի առաջնորդն որ ենթակայ է տեղացի աղգեցիկ ջանգլուխներուն քմահաճութեանն։ Երկար դիտողութիւններով չեմ ուզեր յուզել ազնիւ ընթերցողաց սիրտն ու միտքն. դարձեալ առ այս կեդ. Պատկ. Վարչութեան ուշադրութիւնը կը համարձակիմ խնդրել։

Ղ. Պ. ՆԱՀԱՊԵՏԵԱՆ

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

ՌՈՒԻԱՆԱՆ ԲԱՐԻ. Բարիզեան լրագիր մը կը պատմէ հետեւեալ իրողութիւնն, յիշատակ հին Ռուսիային։

Նիգոլա կայսրն, առտու մը իւր մէկ աղջկան տուած այցելութենէն վերադարձած միջոցին, օթեւանի մը դրան առաջ նշմարեց երիտասարդ մը սիկառ ի բերան։ Նիգոլա չէր կրնար տանել ծխախոտին հոտը

—Ծատրա՞ն է էք, պարն, բաւա նեա։

—Ա՛յ, զորավար, պատասխանեց ուղեւորն, այս առաւօտ հոտոյ Բարիզն։

—Լսել է չէք գիտեր թէ արգիլեալ է ծխել Բեգրոսլարի փողոցներուն մէջ։ կանխաւ կ'խնդրեմ ձեզ որպէս զի անհաճոյ բան մը չգայ գլուխնուդ։

—Շնորհակալ եմ, զորավար։

եւ Բարիզցին նետեց սիկառը։

Պատկան եղիր թէ ծխելն արգիլուած էր նրմանապէս արգիլուած էր խօսք ուղղել կայսեր։ Սա հեռանալուն պէս, երկու ոստիկանք կը յարձակին ուղեւորին վրայ եւ պահականոց կը տանին, ուր կը մնայ մինչեւ իրիկուան ժամ տասն, գիշերային ձերբակալուած գինովներու եւ գողերու հետ։

Երբ ոստիկանապետն հարցաքննեց զնա, պարզապէս պատմեց իւր գլխին անցածը. թէ ինչպէս զորավար մը խորհուրդ տուած էր իրեն սիկառը նետել եւ ինքն ալ փութացած էր հանձնելիպիլ այդ պատուէրին։

—Ըսել է չէ՞ք գիտեր թէ ով է այդ զորավարը։

—Բնաւ։

Ոստիկանապետն ազատ թողուց Ֆրանսացին եւ նոյն հետայն իւր տեղեկագիրը ղրկեց երրորդ շրջանակի պետին։ Սա խորհեցաւ թէ այս թիւրիմացութիւն կրնար դիտուն փորձանք բերել, թէ Ֆրանսացին կրնար դանգատիլ իւր դեսպանատան և թէ վերջ ի վեր գործին պատասխանատուութիւնն իւր վրայ մնար։ Ուստի փութաց եղելութիւնն հաղորդել Նիգոլայի։

Կայսրը նեղացաւ։

—Գացէք ինձ բերէք այդ ուղեւորն, բաւա։ կուզեմ անձամբ ցաւ յայտնել իրեն պատահած անհանգստութեանս համար։

Երբ համազգեստաւոր մարդ մը եկաւ հարցուց պինդն օթեւանին մէջ, ուղեւորն անմիջապէս ընդունարեց Սիբերիան եւ սիրտ գտնտակս ցաւիլ Հիւսիսային կայսրութիւնը ճանչել ուզելուն վրայ։ Սիրան այն տանն հանդատացաւ երբ Նիգոլա բացատրեց ընդ դրան էութիւնը։

—Մոցէք այս պզտիկ անհանգ միջադէպն, յարեց Զարն, եւ եթէ ժամանակ մը եւս պիտի մնաք ի Ռուսիա, գոհ պիտի լինիմ ապացուցանելով թէ ձեզ թէ կարծուածին չարի վարդաք չունք։

—Բանի ոչ, ձեր վեհանձնութիւնը կը քաջալերէ զիս, պատասխանեց Ֆրանսացին, ապաշնանք մ'ունիմ ձեզ...

—Ի՞նչ։

—Եթէ ուրիշ անգամ մ'ալ փոյթը տեսնէք զիս, թողեցէք զ'ինքս։

—

ՍՈՍԻՆԶՈՒ ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ. Լիոնի լրագիր մը կը պատմէ տեսակ մը գողութիւն, սոսինձով (Բուշէ) գողութիւն, զոր իրեն արհեստ բրած էր Բազօ անուն անձ մը, որ իւր չահատակութեան միջոցին ձերբակալուեցաւ։ Թիլիատոց մէջ կը պարտէր և աչքէ կ'անցուցէր այն անձերն որ գրամենկին գտնելը կ'երթային՝ պատուիրագիր (Ֆէնոս) գնելու համար։ Եթէ գումարը բաւական կարդի եռնէր իրեն, գործութեան ատարանէն առաջ գուրս կ'ելնէր և նամակատուփին վրայ նամակ մը նստուտ պէս ընելով, սոսինձ կը քսէր նամակատուփին ծակին երկու նեղքին եղերքները։ Պատուիրագիր գտնող անձը կը հանէր, նամակը կը նետէր, և որովհետեւ սոսինձը կը բանէր զայն, Բազօ անմիջապէս կուգար կ'առնուր։

Բազօ ձերբակալուեցաւ այն պահուն որ եկած էր գանձել ստանալ գողցած պատուիրագրի մը գումարը։ Վասն գտնուեցան քանի մը այլ քաջարար նամակներ զոր այս եղանակաւ գողցած լինելը խոստովանեցաւ։

—

ՏԱՆԷՄԱՐԳԻ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ԱՐԿԱՅԹ. Գորվենկակի արքունեաց վերջին պարահանդէսին մէջ, Քրիսդիան թագաւորը մեծ վտանգ մ'անցուց։ Ընթրելու յետոյ, թագաւորը մասնակցեցաւ քոչէյ-ին և սիրաւ պարել նախարարապետ Պ. Էսգրուբի աղջկան հետ։ Թագուհւոյն գահին մօտ տեղ մը կար ուր տախտակամածը չատ լայնուն էր. երկու զոյգեր արդէն գետին ինկած էին երբ թագաւորն եւս սահեցաւ, կոնակին վրայ ինկաւ և գլուխն ուժգնութեամբ զարնուեցաւ գահին առաջին տոմբանին։ Սրահին մէջ մահազդոյն աղաղակ մը լսուեցաւ։ Նուազածութիւնը դադրեցաւ, և թագաւորը, նուազեալ, չիրցաւ ոտք ելնել։ Ամեր հոտոտել տուին, ճակատը թրջեցին և քիչ յետոյ խելքը գլուխը բերին։ Իւր հիւրերուն մոահոգութիւն չպատճառելու համար, նշան ըրաւ որ պարն սկսին, և ինքն իսկ անգամ մը սրահին շրջանն ըրաւ, ջանալով հանդարտեցնելով զմբ. Խղդրուը որ գիւրահաւնալի գրգռութեան մէջ կը գտնուէր։ Սակայն քիչ յետոյ բոլոր ներկայքն մեկնեցան պարահանդէսէն և հագէսր վերջացաւ։ Թագաւորն երկու օր անկողնոյ ծառայեց։ Այժմ սկսած է աշխատիլ և շրջագայիլ։

ԼԵԶՈՒԱԲԱՆԱԿԱՆ

ՀԱՄԱԶԳԱՑԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՅԵՐԿԵՏԱՑ

Սոյն եղական վարժարանն հաստատեալ է Կ'ալիկ-բաչի բարձունց վրայ նորակազմ և հոյակապ տան մը մէջ ուր խիստ գիւրաւոյց եղանակաւ կ'ուսանողուին հիմնական կիրառք Դաղղերէն, Տուկերէն և Հայերէն լեզուներն, նոյնպէս Թուաբանութիւն հանդերձ տեսական և գործնական Տօմարագրութեամբ որ ամէն անհատի գրելիք հաստատապէս անհրաժեշտ է։

Դասուց ուսանդման համար վարժարանն ունի երկու ճարտար Դաղղիացի դասատու, մի Տուկերան և մի ալ հնուտ թուաբան. գալով ներքին բարեկարգութեան, խիստ ապահովեալ է. աշխարհի հոգատարութիւնք անարատ են. յատկապէս գիշերօթիկ ըլլալով Դաղղիացի վարդեալ դասատարակի մը յանձնուած է վարժարանին խնամակալութիւն. չմոռնանք նաեւ յաւելու թէ վարժարանին տարաւորներն իսկ Դաղղիացի են. ի մի բան աշակերաք կանոնաւոր ստանալ կարելի են ընտրեալ վարժարանի ընդհանուր լեզուն եղող դաղղիական հեշտ լեզուն՝ որոյ համար արդէն ամէն բացառիկ միջոցներ ի գործ դրուած են։

Մեծամեծ զոհողութեամբ յառաջ եկող սոյն եղական վարժարանն յոյս մեծ ունիք թէ պիտի լեցնէ այն մեծ թերին որ երկար տարիներ ի վեր չատերու մտամտանց առարկայ եղած էր։

Մեծարոյ ծնողք գէթ փոքրիկ փորձ մը ընելու համար թող անգամ մը դիմեն մեզ, զի ատ օրշափ ալ գրելիք, չգիտի կարենամք վարժարանին բոլոր առաւելութիւնները թուել և թերեւս չատերու կողմանէ ալ չամոզանցեալ պիտի կարծուի։

Վարժարանի ներքին ծրագրի, աշակերտաց թոշակաց և այլ ընդարձակ տեղեկութեանց համար, Տնօրինութիւնն յօժարաբար կընդունի իրեն դիմողներն ամէն օր իւր վարժարանին մէջ կէսէք-փառ Տիվան Ալի փողոց Բաղնիքին կարգը։ 5—5

Ա. Զ Դ

Ժ. Տ. Ծանէթթոյի Դրամատունն ի Ղալաթիա կը ծանուցանէ արգոյ հաստակութեան թէ Պրուսիայի Լոզբուրիին տոմսեր կը ծախէ։ Այժմ մնացած է միայն ընդամենն 89000 տոմս, որոց 39000ն անպատճառ պիտի չահին մարտ 24 ու 25ի, ապրիլ 18 ու 19ի և մայիս 9ին յունիս 21ի, սրսինքն 28 վճարահանութեանց միջոցին։

Մեծ Բանկիներ 300000, 200000, 100000, 08000, 60000, 50000 մարք։

Մէկ ութերորդ տոմսին գինն է 70 ղրշ. մէկ չորրորդ տոմսին գինն 140 ղուրուշ։

Այս տոմսեր իրաւունք ունին յաջորդ վիճակահանութեանց մասնակցելու, եթէ մէկ Գլասի մէկ ութերորդ տոմսին համար 17½ ղրուշ վճարուի։

Այս տոմսերին ունենալ փոփոքողք պարտին ժամանակին դիմել Դրամատնս գրասենեակը։ Գաւառներէն եկած յանձնարարութեանց հետ պէտք է փոխարժէքը ղրկել։

Ծ. Տ. ԾԱՆԷԹԹՈՅԻ

Ղալաթիա, Գումխան խան, 18

1—2

ԱՐԵՒԵԼՔ

ԳՐԱՏՈՒՆ Գ. ՀԱՐԹԱՐԵԱՆ

Գին. Ստամբուլ տարեկան 14 ֆրանկ

Պատիւ ունիմ յայտնել թէ պատրաստ ունիմ Հայերէն, Թուրքերէն և Ֆրանսերէն ԱՐԱՐԱՏԻ ԲԵՐՆ, ինչպէս նաեւ թէ Պարսկերէն թէ Վենետիկ, ի Վ... նա, մի ուսումնասէր և Զմիւռնիա ապրող տղայ ունեն տեսակ գրեան։

Ցաստրերութեան մէջ մի ելը ներսոյ բոլոր գրամս առաջ հետ, գրքերու կամ գրատպան այլ և այլ պիտոյից համար իրեն տրուած ամէն յանձնարարութիւն ԸՆԴՓՈՓՈՒ կը կատարէ ՀՇԵՒԻՍԹԵԱՄԲ և շատ ԳԻՒՐԱՄԱՏՈՒԹԵԱՄԲ պայմանեալով։

Ցանձնարարութիւնք կը հանին 10 կամ առ տասնեալն 13 օր յետոյ։

Գրատուն յանձն կ'առնու 10 Ֆր. կամ աւելի արժող իւրաքանչիւր հատոր յանձնել ՀՈՍ նոյն իսկ ՓԱՐԻԶԻ ԳՆՈՎ, առանց ոչինչ յաւելման, իսկ 10 Ֆրէ նուազ արժող իւրաքանչիւր հատոր, Ֆրանքը 5 ղրշի հաշուով։

ԻԼԱՆ

ՕՐՄԱՆ ՎԷ ՄԷԱՏԻՆ ՄԷՃԼԻՍԻ

Օրման վէ Մէատին խարէի ուսումնասիրեմէ պա՛ս քէրրէ միւսպայեարնա լիւզում կէօրիւնէն վէ նիւմունէլէրի մէջ զամէ գամէսինէ բարի խոլէն նէվ քեաղըլարտան 100 թոր պաթի քեաղըտանէն իլլա 305 սէնէի մաղլէսի մարտընդն 11ինճի

ՔՐԻՍԹՈՖԼԷ ՈՍԿԵՐՉԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Տիեզերական Աշխատասիրութիւն 1878 թ.

ՄԵԾ ՄՐՑԱՆԱԿ

Որ միմիայն տրուած է Արծաթազօծ ոսկերչական գործոց

MARQUE DE FABRIQUE

և ՔՐԻՍԹՈՖԼԷ անունն ամբողջ Մինակ երաշխաւորութիւն Գնողին համար

ՔՐԻՍԹՈՖԼԷ ՍՊԱՍՔ

ՍՊԻՏԱԿ ՄԵՏՂՈՒԻ ՎՐԱՑ ԱՐԾԱԹԱԶՕԾԵԱԼ

Առանց հոգ ընելու մեզ դէմ մղուած գնոյ մրցման, որ անշուշտ տեսակին յոռութեան շնորհիւ կրնայ լինել, միշտ պահած ենք մեր արտադրութեանց կատարելութիւնն և հաւատարիմ մնացած ենք մեր սկզբան՝

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԳՈՐԾ ԾԱԽԵԼ ԿԱՐԵԼԻ ԵՂԱԾԻՆ ՁԱՓ ՈՃԱՌ

Գնողին միտքն հանգարտ պահելու համար, նմանապէս պահած ենք

ՄԵՐ ԱՊՐԱՆԱՑ ԼԱՒՈՒԹԻՒՆՆ

ինչպէս որ մեր քառասնամեայ փորձառութիւնն անհրաժեշտ ցոյց տուած է մեզ։

Գնողին համար իբր միակ երաշխաւորութիւն, պէտք է որ ապրանաց վրայ գտնուի գործարանին նշանն և ՔՐԻՍԹՈՖԼԷ անունն ամբողջ տառերով։

Կ. Պոլսոյ և Թուրքիոյ համար մեր միակ ներկայացուցիչներն են ՊՈՐԹՈՒԻ ԵՂԲԱՐԲ, Ի ՊՕՆ ՄԱՐՇԷ, 334, Բերայի մեծ փողոց, ուր գնողք կրնան վստահ լինիլ, որպէս կ'երաշխաւորենք, թէ մեր անուամբ ստորին ապրանք չպիտի ծախուի իրենց,

ՔՐԻՍԹՈՖԼԷ և ԸՆԿ

ԶՈՐ ԲԼԱՔՆԵՐ

ՏՈՒԹՈՐ Տ. ՎԱՆ ՄՈՆՌՀՈՎԷՆԻ ԱՐԾԱԹԻ ԺԷԼՈՒԹՆՕ ՊՈՄԻԻՐՈՎ

Մէն մի տուփի վրայ պէտք է գտնուի Տ. Վ. ՄՈՆՌՀՈՎԷՆԻ անունն և գործարանին այս նշանը.

DVM

ԱԶԴ

Ա. Ո. ԼՈՒՍՕԱԿԱԲԻԶՈՒ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏԱՍԷՐՈՒ

Բոլոր լաւ նիւթերու կեղծը կը շինուի

ՏՐ. ՎԱՆ ՄՈՆՌՀՈՎԷՆԻՆ չոր բլաքներուն գտած անոնան յատկութեան պատճառաւ, շատեր սկսած են անոնց կեղծերը շինել։ Իրենց սուտ գնէն արդէն կը յայտնուի կեղծ լինելին։

ԶԳՈՒՇԱՆԱԼԻ ԿԵՂԾԵՐԷՆ

Դիմել առ Պ. Իսուար Ծանոի, ընդհանուր գործակատար Վ. Մ. ՄՈՆՌՀՈՎԷՆԻ գործարանին Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ համար։

ՍԻԿԱՐԷԹԻ ՃՇՄԱՐԻՏ ԾԽՈՂՆԵՐԸ Զարմանալի գործածել միմիայն

JOB

կամ բնաւ չծխել ԺԱՆ ՊԱՐԴՈՒ Ստորագրութիւն

Jean Bardou

այս նշանով միայն կը շինէ

ՇՆԶԱՌԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՅ ՀԻԱՆԴՈՒԹԻՒՆԻ

ՇՆԶԱՐԳԵԼՈՒԹԻՒՆ, ՀԱԲԲՈՒԽ, ՀԱՆՁ, ՊՈՆՇԵՌ, ԴՈՒՄ, ԹՈՒԲԻ ԲՈՐԲՈՒՌՈՒՄ, ԹՈՒՔԱԹՏ, ԱՐԵԱՆ ԹՈՒՌՄ յաջողակս կը գտնուին

ՏՐ. ՏԸ ՔՈՒԱՊԻ ԳՆԴԱՑՆԵՐՈՎ,

Բաղկաքեալ Քիւսոպի Էլէքթրով

Փորձուած Բարիզի հիւանդանոցաց մէջ—Ֆրանսական կառաւարութիւն ներկայացեալ

Կ. Պոլսոյ մէջ ընդհ. կեդրոնատեղին է Ն. ԹԷՈՏՈՐԻՏԷՍԻ կեդրոնական դեղարանն 244 Բերայի Մեծ փողոց։

ՊՐԱՎԷԻ ՋՐԱԼՈՅԾ ԵՐԿԱԹ

ԿԱՆԱՆՁԱՅՏ (FER BRAVAIS) ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՍՆ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՊՐԱՎԷԻ ՋՐԱԼՈՅԾ ԵՐԿԱԹՆ՝ երկաթախառն բաղադրութեանց ամենազօրաւորն է. օրը մի քանի կաթիլով, քիչ ժամանակի մէջ աւելցութիւն կը վերահաստատէ։

ՊՐԱՎԷԻ ՋՐԱԼՈՅԾ ԵՐԿԱԹԻՆ գործածութիւնն ոչ ջղաձգութիւն, ոչ ստամոքսի յոգնութիւն, ոչ թանչք և ոչ պնդութիւն կը պատճառէ։

ՊՐԱՎԷԻ ՋՐԱԼՈՅԾ ԵՐԿԱԹՆ ինքնին համ ու հոտ չունի և չտարալ ոչ գինին, ոչ լրոյն և ոչ որ և է ըմպելեաց՝ որոց մէջ խառնուելով կը գործածուի։

ՊՐԱՎԷԻ ՋՐԱԼՈՅԾ ԵՐԿԱԹՆ՝ երկաթախառն բաղադրութեանց ամենէն ազատն է, որովհետև ամբողջ սրուակ մը մէկ ամսէն վեց շաբաթ կը տեւէ. ուրեմն այս դեղին գործածութիւնն՝ օրը մի քանի փարայի կու գայ։

ՊՐԱՎԷԻ ՋՐԱԼՈՅԾ ԵՐԿԱԹՆ սիրտները չսեղներ։

Ամեն սրուակի հետ յայտարարութիւն մը կը գտնուի, որ մանրամասն կը նկարագրէ այս պատուական Ջրալոյծ երկաթին գործածման եղանակներն։

Պ. Պրավէ իւր հնարած երկաթաջրոյն ծորութիւնն կրնայ երաշխաւորել, երբ սրուակաց վերայ գտնուի իւր տպեալ ստորագրութիւնն կար մոր թանաքով։ Մեծ և փոքր սրուակներով կը ծախուի։

Վաճառատեղին է Ի Փարիզ, BOUTRON & Cie, Rue St-Lazare, 40 & 42.

Կեդրոնատեղիքն են Լ. Կ. Պոլիս Բիւլիւքեան եղբարք, Գասապեան, Վէնսան Ծանոի, և այլ մի քանի դեղարանք։

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ Ի ՀԱՄՊՈՒՐԿ

Ընդհանուր գործակատար ՀԷՐՄ. ՀԷԼՊԻՆԿ

Կալաթա, Քարանթինա փողոց, թիւ 9

ԼԱԹՐԱՆՍԱԹԼԱՆԹԻՔ

ՇՆԱՀԱՒԷՏ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ ԿԱՊԱՀՈՎԱԳՐԷ ՏՈՒՆԵՐ, ԹԱՆՈՒԹՆԵՐ, ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ, ՇԱՐԺԱԿԱՆ ԳՈՅՔ ԵՒ ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԱՊՐԱՆՔ

ԳՈՒԻՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ՐԻԼԱՅԸՆՍ

Մովային ապահովագրութիւն։ —Դիմել առ գործակատարն ընկերութեան, Պ. Ժ. Վ. Ուիթոր, Ուիթոր խան Պահչէ-գաբու Պոլիս. կամ Ղալաթիա Մերթէքեանի փողոց Իզզէթ բաշա խան թիւ 6։ 507

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՔ

ՓԱՓԱՏՕՓՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՑ

Պ. Պ. ՓԱՓԱՏՕՓՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐԸՐ պատիւ ունին ծանուցանել մեծարգոյ հասարակութեան թէ Լիոնի ամենակարեւոր և լաւագոյն գործարանաց հետ յարաբերութիւն հաստատած լինելով, այս անգամ եւս այլեւայլ տեսակ ընտիր ՄԵՏԱՔՍԵԱՑ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐՈՒ հաւաքում մը ինչպէս նաեւ Փարիզու վերջին նորամուտութեան վերաբերող կոնդիր-երէ բերել տուած են յոյժ համեստ և լարաւոր դներով։

Ցիշեալ վաճառատունները կը գտնուին Ի Մեծ-Շուկայ Կ. Պոլսոյ։

Ի Քէպանի-խան թիւ 3. 4.
Ի Քիւրքճիլէր » 21.
Սանասարեան » 34.
Ի Գալաթասարայ » 31. 33.

32—36

ԶՂԱՑԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ

Լուսնոտութիւն, Խղճալի, Մկնաձգոտութիւն, Ողնածուծի հիւանդութիւնք, Գլխու պտոյտք, Ուղեղի յոգնութիւն, Գլխացաւ, Քնոտութիւն ապահովապէս կը բուժին

ՀԷՆԵՐԻ ՄԻՒՌԻ ՕՇԱՐԱԿՈՎ

15 տարուան փորձառութիւն Բարդի հիւանդանոցաց մէջ

ԲԱԴ ի ՍԻՌՈ

Տ'ԷՍԳԱԼՈՒԿՈ ՏԸ ՄԻՒՌ

ՀԱԲԲՈՒԽՔ, կարմրի և կուրծքի տարբերութիւնք, կապուտ հաղ եւս անպատճառ կը բուժեն

Մեծաքանակ կը վաճառուի ի Դեղագործական Մթերանոցն, 35, Մեծ փողոց Պերայ։

24, Բերլէնդէ պուլար, Ղալաթա

ՁՄԵՌԻՆԵՐ ԹԷՈՆԵԼՈՅ Ձրի հաւաքագրոյ յարմարեալ եւ երկարեալ չմերինները

Մեկ կերպարանքի Վերջնական Ուրիշ. ղեկուցեալ Վաճառատան

Հ. ԼԱՆԺ

ԹՈՒՀԱՆՈՅԻ ԳՈՐԾԻՆԵՐ

(Պղնձէ, ձուլածոյ և թափծու երկաթէ)

ԹՈՒՀԱՆՈՅԻ ԶՄԵՌԻՆԵՐ

ԲԼԴՈՒԼՈՎ ՏՈՒՓՈՅՆ ՎԱՌԱՐԱՆՆԵՐ

ԵՐԿԱԹԵՂՈՒ ՄԱՆԸ ԳՈՐԾԻՔ

Ամեն տեսակ գործիք

ՇԻՆՈՒԱԾԱՆԻՔՔ

Նարգուղեան գործանաց

ԵՐԿԲԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՄԵՔԵՆԱՔԻ

Տատանոցք-Կշռորդք-Ցորենի Կշռորդ

ԴԱՆԱԿՆԵՐ

Քրիսթոֆլէ ոսկերչական գործեր

32. Մահմուտիէ փողոց, Ղալաթա

Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ ԵՒ ԱԶՄԱՏՈՒՆ

Ի ՊԱՅԶԷԶԻԼ ՀԱՆԴԱՋ

ՏԻՆ ԱՆՁԻԼԱՐ ԵՏԳՈՒՇՈՒՆ Կ. ՊՕԼԻՍ

Այն կազմատան մէջ կան Եւրոպական նորագոյն և կատարելագործեալ մեքենաներ որոնցմով կը կազմուին և կը յօրինուին ԶԱՓԱՒՈՐ ԳՆԵՐՈՎ

ԴԻՐՔԵՐ գեղեցիկ և հաստատուն ՏՈՒՓԱՐՆԵՐ, վաճառականաց եւ ԱՅՑԵՏՈՄՈՆԵՐ, խիստ մաքուր և ընտիր։

Յաճախորդաց գիւրութեան համար կազմատունը ունի իրեն կցուրդ վաճառատուն մը թիւ 27 Ֆինճանճըլար-Եօղուշը, ուր կ'ընդունուին յանձնարարութիւնք և ուր կը վաճառուին նաեւ գրագրական ամեն տեսակ պիտոյք, բնտիր թուղթ, գրիչ, տուփաթք, պլուսակ, գրապանակ եւ եւ։

ՖՐԻՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈՒԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՒԳԵՆԱՒՈՒԹ

Ըստ կանոնաւորագոյն եղանակաց Լիվերբուլ և Աբերտէլէր գլխ.

Անուանք	Թանոյ	Անուանք	Թանոյ
Ալմերիան	2500	Ֆլամմենան	3700
Ալզասիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անեսալուզեան	2500	Ֆլամվեան	3700
Ամբենան	2500	Իսպերիան	5500
Աբասպիան	3700	Իսպերիան	5500
Զավարիան	6000	Իսպրիան	5500
Զուլկարիան	6000	Լէսպիան	2200
Քասթիլեան	800	Լիկսբրեան	2500
Սարէնեան	2000	Լիսան	800
Տուրոյ	700	Օլտրիդ	700
Էշիբէրի	3700	Բէրսիան	3800
Ֆլավիան	3700	Վալէնսիան	6800
Ֆլանդրեան	3700	Վիրճինեան	6800

Ուղեւորներու համար ամեն պէտքերու

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՖՈՒՐՈՊ ԼՈՅԾՈՒԹԻՒՆ Գործակալ

Թիւ 34, 35, 36, Քիւչիւք Միւսէթ խան, Ղալաթա

Նաւատեղեաց, Գարտնաց Ֆրէտ, Լէյտ Լանտ և ընկ. Լիվերբուլ

ՃՇՄԱՐԻՏ ԶԵՂՋ

Ս. Մ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐ կը ծանուցանեն թէ սկսած են զեղջեալ դներով վաճառել իրենց ապրանքները ցնոր յայտարարութիւն։ Զեղջը կը զանազանի, որոյ քանակութիւնը կ'որոշուի և կը զեղչուի առեւտրոյ միջոցին իւրաքանչիւր յաճախորդի գնելիք վաճառաց տեսակի ու քանակութեան համեմատ։

Բազմատեսակ վաճառք ընտանեկան պիտոյից վերաբերեալ։

Ամերիկեան կոմպլասատի, քալոշ և վերարկու պատուական ու դիմացկուն, շատ ածան գներով կը ծախուին։

ԱՄՍԵՐԻԿԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ, Եէնի Համիի դրան կից, Բէրլէմպէ բազար ի Ղալաթիա։

ԲԱԲԱԵԱՆԻ

ՇՈՒԳԵՆԱՒԱՃԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հիւսիսային, Մէնկիրլիէրի և Օրիենտալ գծի կանոնաւորագոյն բանոց

Անուանք	Թանոյ	Նաւապետք
Ալա Ֆոֆիա	3,000	Գէրա
Աբարան	2,500	Ռոճէրս
Դարատա	2,500	Փրուէրբանդ
Լազարեա	2,500	Ուիլքա
Պասէտոնիա	3,500	Մարշ
Բուսիէրա	2,800	Ֆոթերգիլ

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամեն գիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ. 513 Գործակալ

ՓԻԻՆԱՐՏ

ՇՈՒԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՒԳԵՆԱՒՈՒԹ

Ըստ կանոնաւորագոյն եղանակաց Լիվերբուլ և Մէնկիրլիէրի գծէ.

Ուղեւորք և ապրանք կ'ընդունուին Նիւ Եորքի, Պոսթոնի, և Միացեալ Նահանգաց ու Գանատայի ամեն կողմերուն համար, նմանապէս Հալիֆաքս, Ռուէնի, Բարիզի, Լոնտոնի, Կալատիի, Մանչէսդրի, Պրատֆորտի եւ եւ համար։

Ուղեւորաց համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի։

Ամեն շոգենաւու մէջ կայ կին գոմբոյթ մը Ընկերութեան շոգենաւերը նշանաւոր հանդիսացած են իրենց հանգստաւէտութեամբ և կանոնաւորութեամբ։

Գործակատար ԹՈՄԱՍ Զ. ՀՈԼԻ թիւ 1 Միւչիք Հաւա փարա խանթա Ղալաթա

511

ՄՈՍ

ՇՈՒԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հիւսիսային և Մէնկիրլիէրի գծէ բանոց ըստ կանոնաւորագոյն

Անուանք	Թանոյ	Անուանք	Թանոյ
Քանգուրու	4200	Գիրիտա	3000
Ֆերու	4000	Սապրին	3000
Օսմանիէ	4000	Նէրթիս	3000
Սէսոգրիս	3250	Բերա	3000
Թիպս	3250	Լոգիս	800
Մակասար	3250	Գրիտա	800
Մարիսթիս	3250	Սէտիլ	700

Մարսէյէս շոգենաւը, նաւապետ Պրատն, Օսմանցին վերադարձաւ և ի մտոյ Լիվերբուլ պիտի մեկնի։

Բէրս շոգենաւը, նաւապետ Ֆորիսը, ամսոյս 24-ին Լիվերբուլէն ասա կ'ըսպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Յ. Թ. ՈՒԻԹՈՐ և ԸՆԿ. Ուիթոր խան ՃԷՇՄԻ ՄՈՌ և ԸՆԿ 513 31, Ճէյմս Սթրիթ, Լիվերբուլ

ԵՐԹԵԼԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՒԳԵՆԱՒՈՒԹ

Ընդ Գէլ Ռէյնիա, Կ. Պոլսոյ և Օրենսայ

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍՈՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թանոյ	Անուանք	Թանոյ
Աբասան	2,000	Լէբանոն	4,500
Աքմէլ	3,000	Մարենկո	4,300
Աբեր	1,300	Մարատին	2,500
Զասսանս	3,500	Մոլս	2,000
Զորտոնիս	2,200	Նէրս	2,000
Զրամ	2,000	Օթելլո	5,000
Գէյրս	2,600	Ոլանտա	3,000
Գալիբաս	2,500	Ոգրանդ	4,500
Գասմէ	2,400	Ոգրս	2,000
Գասգ	2,000	Բասիֆիք	1,200
Գոսմ	2,700	Բալշրմի	3,200
Տիտաս	2,500	Բասգեր	1,700
Տօմինս	1,800	Գիգ	2,800
Էրաս	2,600	Իրանթ	1,400
Տրաս	2,600	Ինսալաս	3,200
Ֆալշան	800	Իսլա	3,000
Ֆիտաս	1,700	Օսմանս	5,500
Ֆլամինկո	1,600	Օսմէս	3,500
Կարիլէս	5,500	Պալերմս	4,000
Կիգանս	2,200	Պաքֆս	2,000
Կոզս	1,800	Սիլվիս	2,000
Կոռանս	2,200	Սէրտիգ	4,300
Հանկս		Թասոս	1,200
Հերս	2,000	Թ. Ռիլրգ	3,000
Հիսարլիս	3,000	Թիկեր	1,300
Հիւմանդ	1,200	Թալէտոս	2,800
Ճնոս	2,300	Քանգս	3,600
Քէլոս	2,000	Եկեսոս	1600
Քոմոս	2,200	Չէսարս	3,000
Լէս	2,000	Ձերս	41,0

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւններ ընծայուած

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԼՅԷՐԻՊ ՀԻԼՏ ԵՒ ԸՆԿ. Գործակալ Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միւսէթ խան Ղալաթիա 514

Արտօնատէր Ս. ՅԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՈՒՍՕՐԴՈՅ

ՖՐԱՆՔՕ-ՀՕՆԿՐՈՒԱԶ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ՊԻԻՏԱԲԷՍԹԻ

ՀԱՆԴԵՐՁ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

Արտօնեալ դրամագլուխ	20,000,000
Գանձեալ »	10,000,000
Մահուան արկածից դէմ պահեստի	10,000,000

Նրեւելից Տնօրէն. Մ. Լօժէն Բարաբոր
» լիազօր գործակալ. Մ. Նազարէթ Եազըճեան

Ֆրանքօ-Հունգարական կենաց անանուն ընկերութիւնը խիստ դիւրամատչելի պայմաններով մահուան դէմ ապահովութիւններ կ'ընդունի, նոյնպէս փոքր տղայոց և աղջկանց ի չափահասութեան վճարելի պայմանաւ։

Ուեւերդ կը համարիմ ըսել թէ ամէն ընտանեաց և զուտակաց տէր անձանց կրնուիրական պարտականութիւն մ'է տարեկան փոքրիկ զոհողութեամբ մը իւր կեանքն իւր զուտակաց ապագան ապահովել. կամ ի ծերութեան օրերու և կամ յետ մահու իր տարեալ կինն և զուտակունքը աղքատութեան սոսկալի ճիրաններէն հեռի պահելու համար։ Ստոյգ հասարակութեան լուրջ ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմ Ֆրանքօ-Հունգարական ընկերութեան շահաւէտ պայմաններուն և վիճակահանութեան մասնաւոր տեսակին որ մէն մի տարի Պիտաբէթի մէջ ի ներկայութեան կայսերական պաշտօնեից կը կատարուի, մէն մի շահող թիւ 100 անգլիական ոսկի շահելու պայմանաւ։

Աւելի ընդարձակ և կարեւոր տեղեկութիւններ ստանալու համար պէտք է դիմել վարչութիւն։

Ամեն լեզուաբ յայտարարութիւնք ձրի կը տրուին։

Օրինակ.—30 տարու անձ մը տարին մի անգամ 4 ½ ոսկի տալով 200 անգլիական ոսկիի պարգեւ մը պատրաստած կըլլայ իւր ընտանեաց ետքն։ ետքն։

Փափաքողք ազատ են ընկերութեանս պատուաւորութեան և հաստատութեան մասին տեղեկութիւն ստանալ Եւրոպիոյ մեծ դրամատուններէն։

CAISSE GENERALE D'EPARGNE ET DE CREDIT

Գնուած և վաճառուած ամեն տեսակ արժէքներու — Գանձուած ամեն տեսակ կարգներու

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄՆՏՈՒԿ

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ

Կեդրոնատեղի 116, Հրապարակ Լաֆայէթ, Բարիզ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 1,000,000 ՖՐԱՆԳ

Կանխիկ և ապառիկ վճարուած ֆրանսական բաժնեւորագրեր—Վիլ տը Բարի 3 % փոխառութիւն 1868 թ, 69 թ, 71 թ, 75 թ, 76 թ (4 %), Գուէտի Ֆոնսիէ տը Ֆրանս 1853 (3 %) Գոմիւնալ 1860, 79, 80, Ֆոնսիէ 1877, 79, Պանք Իպոթեկէ 1880, Վիլ տը Լիոն 1880, Լիլ 1860, Ամիէն 881, 1/2 Վիլ տը Բարի 1871, 1/2 Գոմիւնալ 1860, 1/10 Ֆոնսիէ 1883 եւն. եւն։ Վիճակահանութիւնք տեղի կ'ունենան ամեն ամիս և գլխաւոր բաժիններն են 5,000, 10,000, 2,000, 30,000, 40,000, 50,000, 100,000 և 200,000 ֆրանք։

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄՆՏՈՒԿՆ կը վճարէ այս ամեն արժէքներուն փոխարէն ամսական 5, 10 և 20 ֆրանքի։ Գնողն ազատութիւն կ'ստանայ իւր պարտաթղթոց թիւերնուն և իրաւունք կ'ունենայ թէ՛ վիճակահանութեանց և թէ՛ տոկսի կարգներուն, ինչպէս թէ ամբողջովին վճարած լինեն գումարքն։ Ամսական ստացագիրքը կը ներկայացուցին գնողաց ցոյց տուած բնակարանը։

Ստորագրելու համար, դիմել առ ԱՊՈՒՈԼԼԱՀ ՆԱՍԻ ԷՖ., ընդհանուր ներկայացուցիչ բաղդատական Թուրքիոյ համար։ Գրասենեակք թիւ 4, Պահչէ-Գաբու, Կ. Պոլիս։

Գործակալութեանց և ստորագրութեանց նեղերք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներէ՝ դրկուելու են նմանապէս առ Ա. Նասի Էֆէնտի։

Պ. Ց. Գ. Քիւլէեան, Բանկիր
Պ. Ա. Քէրքոփբուլ, Այցելու—Գործակատար
Պ. Ցաքլէնի Պ. Դալբէեան, ի Պրուսա
Գործակատարք Պ. Մէհմէտ Մարտէեան, ի Սիվրի և շրջակայքը
Պ. Ն. Կոսթանդ, ի Սէլանիկ
Պ. Ն. Բան Ռէֆէլ, ի Դամասկոս՝ Սուրիոյ համար
Պ. Յէշմանդէս Նոհաղէսեան, ի Կէլիպոլու

PAPIER FAYARD ET BLAYN

ՎԱԹՍՈՒՆ ՏԱՐՈՒԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ կը հաստատէ անոր գեղացուցիչ թիւրը՝ բժշկելու համար Օգոստոսները, Գէրէրը, Ա.յրոցցերէն, Հաբբոնիները, Կոլտերը և այլն։ Դինն է 1 ֆրանք. կը գտնուի ամեն Դեղավաճառաց քով։ Դիմել առ Բարիզ, Սէն-Մէհի փողոց, թիւ 30։

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՔ ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՔ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՔ

ՔԻՆԱՅՈՎ ՄՍԻ ՀԻԻԹ ՖՈՍՖԱՏ ՏԸ ՇՕ

Ամենազգալի կազդուրիչն զոր պարտին գործածել Աստիպէնոները, Տկարները, Կանայք, տկարակազմ Ջղայներն և ամեն փափուկ անձինք։

Վիալի գինին ամենէն ազգալի դեղերու միաւորութիւնն է, ընդդէմ Արեան տկարութեան, Դեղոնութեան, Թոքախտի, Սամանրքի ամեն ցաւերու, Փորկապութեան, Հիւծծման, երկար տարիներու, Լեւանի. ի մի բան, Թուլութեան, Վատութեան, Ջղային ուժհատութեան ամեն վիճակներուն որոց շատեր լաւագոյն կերպիւ ենթակայ են մեր օրերս։

ԼԻՈՆ—Դեղարան Ժ. Վիալ, Պուրպոն փողոց, 14—ԼԻՈՆ

Պոլսոյ մէջ կեդրոնատեղին է ընդհանուր Մթերանոցն Այիբրանտիի դեղարան Տէլլա-Սուտա դրա մեծ փողոց 169։

ՇԻՐՔԻԹԻ ԽԱՅՐԻՅԻ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՅՈՅՑ

1887 ՄԱՐՏ 1 ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՄԱՐՏ 31

Վաղորդեան Էջքենաւեր

1 — Եէնիմ. Մէղ. Պէյրիւք. Թար. Եէնիք. Սթէն. Պոյաճ. Բ. Հիսար Պէկէք Ամբ. Գուրուչ. Օրթ. Պեշիքթաշ
1 — Ամբավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.
1 — Վանիք. Զէնկէլ. Պէյլեր. Գուզկ. Գապաթ.
1 — Պէյդ. Բաշպա. Գանդրճ. Ա. Հիսար Գանա. Վանիք. Զէնկէլ. Պէյ. Գուզ.
2 — Եէնիմ. Մէղարպ. Պէյ. Թար. Եէնիք. Մերկ. Բ. Հիսար Պէկէք Ամբ. Գուր. Օրթ. Պէշ.
2 15 Գալատեր Մէղարպ. Պէյրիւք. Թար. Պէյդ. Բաշպա. Բ. Բ. մահ. Գանդր. Ա. Հիսար Գանա. Վանի. Զէնկէք. Պէյլեր. Գուզկ. Պեշիքթաշ
3 — Եէնիմ. Մէղ. Պէյ. Թար. Եէնիք. Սթէնիա Պոյճ. Բ. Հիս. Պէկէք Ամբ. Գուր. Օրթ. Պէշ.
4 15 Պէյդ. Բաշպա. Գանդ. Ա. Հիսար Գանա. Վան. Զէնկ. Պէյլ. Գուզկ, Իւսկ.
4 30 Եէնիմ. Մէղ. Պէյրիւք. Թար. Եէնիք. Սթէն. Մերկ. Պոյաճ. Բ. Հիսար Պէկէք Ամբավ. Գուր. Օրթ. Պէշիք.
5 30 Եէնիմ. Մէղարպ. Պէյրիւք. Թարպաշ. Եէնիք. Սթէնիա Մերկ. Պոյաճ. Բ. Հիսար Պէկէք. Ամբավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.
7 45 Ա. Գապ. Եէնիմ. Մէղարպ. Պէյրիւքքարէթ Թարպաշ. Եէնիք. Սթէն. Մերկ. Բ. Հիսար Պէկէք Ամբավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.
8 45 Պէյ. Թար. Պէյդզ. Բաշպա. Բ. Բ. մահ. Գանդ. Ա. Հիսար Գանա. Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իւսկ.
9 — Եէնիմ. Մէղ. Պէյ. Թար. Եէնիք. Մերկ. Բ. Հիսար Պէկէք Ամբավ. Գուր. Օրթ. Պէշիք.
10 — Եէնիմ. Մէղ. Պէյ. Թար. Եէնիք. Սթէնիա Պոյաճ. Բ. Հիսար Պէկէք Ամբավ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք.

Կամարքէն Դէպ Ղալաթա Ելնող Շքենաւեր

2 — Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Ամբավ. Գէրէ. Բ. Հիսար Պոյաճ. Սթէն. Եէնիք. Թարպաշ Պէյրիւք. Մէղարպ. Եէնիմ.
2 45 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլեր. Զէնկէլ. Վանիք Գանա. Ա. Հիսար Գանդրճ. Բ. Բ. Մահ Բաշպա. Պէյդ.
3 — Գապաթ. Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Գէլ Զէնկէլք. Ամբավ. Գանա. Ա. և Բ. Հիսար Գանդրճ. Մերկ. Եէնիք. Բաշպա. Գէյդ Թարպաշ. Պէյրիւք. Մէղարպ. Եէնիմ.
3 — Պէշիք. Օրթ. Գուր. Ամբավ. Պէպէք Բ. Հիսար Մերկ. Եէնիք. Թար. Պեյ. Մէղ. Եէնիմ.
4 — Պէշիք. Օրթ. Գուր. Ամբավ. Պէպէք Բ. Հիսար Պոյաճ. Սթէն. Եէնիք. Թար. Պեյրիւք Մէղ. Եէնիմանալէ.
5 30 Գապ. Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Ամբավ. Պէպէք Բ. Հիսար Մերկ. Եէնիք. Պէյդ Թարպաշ. Պեյ. Մէղարպ. Եէնիմ. Բ. և Ա Գավագ.
6 45 Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլեր Զէնկէլ Ամբավ. Գանա. Ա. և Բ. Հիսար. Գանդրճ. Մերկ. Եէնիք. Թարպաշ. Պեյրիւք.
8 15 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Ամբավ. Պէպէք Բ. Հիսար Մերկ, Եէն. Թար. Պեյ Մէղ. Եէնիմ
9 30 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Ամբ. Պէպէք Բ. Հիսար Մերկ Եէնիք. Թար. Պեյ. Մէղ. Եէնիմ.
10 — Գապ. Գուզկ. Պէյլեր. Զէնկ. Վանիք Գանա Ա. Հիսար Գանդրճ. Բ. Բ. մահ. Բաշպա Պէյդ. Թար. Մէղ. Բ. և Ա. Գավագ.
10 15 Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Ամբավ. Պէպէք Բ. Հիսար Պոյաճ. Սթէն. Եէնիք. Թարպաշ Պեյրիւք. Մէղարպ. Եէնիմ.
11 — Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Ամբավ. Պէպէք Բ. Հիսար Մերկեօն Եէնիք. Թարպաշ. Պեյրիւք. Մէղարպ. Եէնիմ.
11 — Գուզկ. Պէյլեր. Զէնկէլ. Վանիք. Գանա. Ա. Հիսար Գանդրճ. Բաշպա. Պէյդ.
11 30 Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլեր. Զէնկ. Վա
12 — Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ